

TROVAČICA

JURICA PAVIČIĆ

SADRŽAJ

Lica	2
1. čin	3
2. čin	31
3. čin	46
O autoru	53
Impresum	54

posvećeno djelu Patricije Highsmith

LICA

EDITA, oko 55 godina, dijabetičarka amputiranih nogu, prikovana uz invalidska kolica

PATRICIJA, oko 40 godina, njena sestra

VLADIMIR, njihov brat, nešto mlađi od Patricije

VILI, oko 40 godina, Patricijin suprug

DOKTOR, oko 60 godina, Editin najbliži prijatelj

LIJEČNIK, oko 50 godina

NEPOZNATA PACIJENTICA, glumi je ista glumica kao Editu

Događa se 1930-ih ili 2030-ih, po volji.

1. ČIN

(događa se u četiri prostora istog građanskog stana. Prvi je prostor dnevna soba s mnogo antikviteta i starih stvari, ali tjeskobna, pomalo čehovljevski. Drugi je prostor predsoblje. Treći kuhinja, čista, moderna na način pedesetih, živih boja ali izaziva tugaljivost, ambijent kao sa slika Edwarda Hoppera. U kuhinji se nalazi golemi biološki terarij s gušterima, gmazovima i kornjašima. Četvrti je prostor spavaća soba s bolesničkim ležajem na sredini. U čitavoj je kući obilje lončanica s cvijećem i praznih krletki)

1.

(EDITA, interijer, dnevna soba. Ona sjedi, vidi joj se ili je osvijetljeno samo sjedeće poprsje, gleda u publiku i izgovara monolog)

EDITA: – Patricija je prema meni dobra, ne mogu se potužiti. Sestra kakvu bi čovjek mogao poželjeti. Ne mogu reći da se nisam bojala kako će to izgedati, da ona i njen muž žive pod mojim krovom. Kad bi vi znali Patriciju znali bi kako je krotka, skromna, predana. Tiha je i radišna, spremna na žrtvu. Tako smo bliske. Nisam pogriješila što sam ih pozvala pod krov. *(dok govori, cijela se njena figura postupno rasvjetljava)* Naposljetku, ljudi se moraju pomagati. *(sad se jasno vide invalidska kolica)* Ali ona je katkad tako... kako bih rekla... priprosta. Uslužna je kao stroj, ali gdje je živost, vic, dobra volja? Da nema Doktora i njegovih posjeta, osjećala bih takvu čamotinju. Još kako tako s njom, draga je koliko i neinspirativna. Ali onaj njen... Vili... *(podsmiješljivo krivi lice u gestu ruganja)*... Mogla je... ma ništa, bolje da ništa ne govorim.

(zatamnjenje)

2.

(PATRICIJA, EDITA, bolesnička soba. Edita je gola od pasa naniže i položena na ležaj na bok, okrenuta leđima i stražnjicom publici. Valja voditi računa da su joj noge amputirane, tako da je najbolje da na sceni budu prekrivene. Patricija je čisti i mijenja. Njen posao traje neko vrijeme u tišini)

EDITA *(nervozno, ali ne ljutito)*: Govori mi što radiš.

(Patricija šuti i nastavlja posao)

EDITA: Patricija, govori mi što radiš. Hoću znati što se sa mnom radi. Smijem li to tražiti?

PATRICIJA: Nemoj me mučiti.

EDITA: Patricija, mila, znaš da je bolje da učiniš kako kažem. Tako smo obje sigurne da nećeš ništa pogriješiti ili smetnuti s uma.

PATRICIJA: U redu... Upravo sam očistila noge i...

EDITA: Guzicu. Gledaš je tri puta dnevno, nemaš se što ustručavati. Dalje.

PATRICIJA *(radi i opisuje svaki postupak)*: Čistim razrijeđenim alkoholom... rane od sjedenja dezinficiram rivanolom... *(dok to radi, Edita se bolno trzne)*.

EDITA *(stisnutih zuba, u mucu)*: Kakve su rane?

PATRICIJA: Bolje nego jučer. Zarastaju.

EDITA: Gluposti. Svaki dan to kažeš, a nikad nisu zarasle. Dalje.

PATRICIJA *(opet govori uz svaki postupak)*: Na rane stavljam komprese, na svaku od tri...

Prva... druga... treća... Uokolo razmazujem talk... Ne razumijem zašto mi ne vjeruješ.

(Edita ne odgovara)

PATRICIJA *(i dalje radi)*: ...Previjam te pojasom za inkontinenciju. Zbog tebe sam izučila za medicinsku sestru. Samo zbog tebe, kad smo doselili ovdje.

EDITA *(podcjenjuće)*: Patricija draga, znaš koliko te volim. Zato što te volim morat biti s tobom iskrena. Imaš mnogo vrlina, ali nije baš da si osoba od knjige. Ne hvali se time da si nešto izučila, pogotovo ne pred drugima.

(Patricija pokunjeno šuti i radi)

EDITA *(kao da je izdaje strpljenje)*: Za Boga miloga, govori mi što radiš.

(zatamnjenje)

3.

(EDITA, DOKTOR, sjede u dnevnoj sobi iz 1. prizora, čuje se u pozadini klasična glazba, ali izrazito bolećiva i romantična, ili još bolje tango)

DOKTOR: - Morate malo misliti i na sebe. U redu, znam, navikli ste misliti samo na dobrobit drugog. Ali ovo je drugo, u pitanju je zdravlje. Ne opirite se. Patricija je obučena i iskusna, ali nije liječnik. Liječnik kojeg Vam dovedim...

EDITA: *(govori hinjeno prijekorno)* Eh, Doktore. Vjerujte, nekom poput mene liječnika je dosta za dva života. Voljela bih da ste Vi bar doktor medicine, a ne vražjeg prava. Ne bih onda trebala drugog doktora osim Vas. Vi ste jedini čovjek na kojeg se sasvim mogu osloniti.

DOKTOR: Onda me poslušajte.

EDITA: *(odobrovoljeno, prijazno, polaže mu dlan na koljeno)* Tako ste dobri prema meni.

DOKTOR: Vi ste bili svih ovih godina tako dobri prema drugima, prema cijelom svijetu.

EDITA *(svidja joj se laska, kao da je jedva čekala početi govoriti o tome)*: Nije mi uvijek bilo lako, ali sam bila sretna, svake minute. Bio je to pun i lijep život, sve do... ovog. *(govori odveć dramtiziranim tonom. Pokazuje na noge. Nema ih, amputirane su)*

DOKTOR: I još je pun i lijep, Edita mila. Ne budite nezahvalni. Imate blagostanje, obitelj uz sebe, mene.

EDITA: Imam Vas, istina. Vi ste mi nenadomjestivi. A obitelj? *(konspirativnim tonom)* Bolje mi je ne reći ništa.

DOKTOR: Nemojte. Patricija je tako predana.

EDITA: Istina. Ne mogu ništa reći protiv nje. A onaj... malo mi je dosta njegovih guštera i hruštova. Bože dragi, pretvorio nam je kuću u kukcodrom.

DOKTOR: Da, malo čudan hobi.

EDITA: Hobi? Bolest. Da mi je bar Vladimir bliže.

DOKTOR: Doista, gdje je vaš mladi miljenik? Mnogo lijepog čujem o njegovoj darovitosti.

EDITA: *(s topline, ali i ironijom)* Eh, moj braco. Smetena naučna duša, zgužvani baloner, tablice i listovi pod rukom i tako to. Voljela bih da ga češće vidim. Ali tog boema ne možete zaustaviti na jednom mjestu. Magarac me nije posjetio tjednima.

DOKTOR: Hvale ga, nema što. Čujem da dovršava važan projekt koji svi jedva čekaju.

EDITA: I ja to saznajem tako, od trećih ljudi. Jedva mi se javlja. Ali ako i jest tako, neka je. Njegov mi je rad najvažniji. Da i jedan zarez zaostane zbog mene stare babe, ne bih si mogla oprostiti.

DOKTOR: Eto, opet Edita kakvu znam. Uvijek sve za druge.

EDITA: Doktore, previše mi laskate.

DOKTOR *(ustaje)*: Samo zato jer znam da vam to nije jako mrsko.

EDITA *(shvatila je pecku, prijekorno ali dobrohotno reagira. Shvaća da Doktor ide i sprema ga se ispratiti)*: Zločesti čovjek. Idete?

DOKTOR: Da. Što ću reći liječniku?

EDITA: Neka dođe taj vaš liječnik. Učinit ću to da Vam duša bude na mjestu.

(zatamnjenje)

4.

(PATRICIJA , VILI, kuhinja. Ona miksa kuhano povrće za Editin obrok, on ulazi. Nosi paketić umotan u papir i naslanja ga na stol. Viri u terarij je li sve u redu. Ona mu odzdravlja i gleda preko ramena što radi)

PATRICIJA: O, paketić. Što je to?

VILI (ljubi je u vrat): Sitnica za nas.

PATRICIJA (okreće se i uzvraća mu nježnost): Krasan si.

VILI (mangupski): Znam.

(Patricija poseže za omotom i rastvara ga gledajući supruga. U omotu su kolači)

PATRICIJA (naglo uozbiljena): Što je ovo?

VILI: Vidiš. Krempite.

PATRICIJA (gleda prema vratima, pokriva kolače omotom, kao da je strah da ih se ne vidi):

Nisi trebao. Vili, znaš da to nije u redu.

VILI: Zašto nije u redu?

PATRICIJA: Znaš zašto. Edita me to stoput molila. Možemo za nju to valjda učiniti – da ne jedemo kolače.

VILI (uzrujan): Ali – zašto? Nikad neću razumjeti taj kapric.

PATRICIJA: Ti ne znaš kako je njoj, ti nisi šećeraš. Ne znaš koliko je voljela kolače. Svugdje gdje je živjela – u Bengalu, Ruandi, Indoneziji – svuda sam joj po poznatima slala kolače. Bila je luda za njima. A eto sad...

VILI (trpa kolač u usta): Dokle su je doveli.

PATRICIJA: Nisi fer. Nije ona kriva što je bolesna. Dijabetes je strašna bolest. Ne bi ni tebi bilo drago da gledaš kako drugi jedu pred tobom nešto za čim najviše čezneš, a ti ne smiješ. Možemo se za nju odreći jedne sitnice.

VILI (bez ljutnje, resignirano): Jedne sitnice? Patricija, pogledaj se.

PATRICIJA: Sestra mi je. Primila nas je pod krov. Volim je.

(ona šuti, miksa povrće, vidi se da bi najradije prekinula raspravu)

VILI (sad već ljut, ironizira): Pogledaj se. Je li to ono što želiš od života? Spravljanje neprskanog povrća u sokovniku, prethodno kuhanog na pari, zaslađenog saharinom?

PATRICIJA (sada odlučnije, okreće mu leđa): Sestra mi je, Vili. Primila nas je pod krov.

(zatamnjenje)

5.

(LIJEČNIK, EDITA, bolesnička soba iz 2. prizora, s krevetom. Ona je polugola i sjedi, on joj sluša prsa i leđa)

LIJEČNIK: Okrenite se.

(okreće se)

LIJEČNIK: Dobro. Dišite. (*ona diše. Staje. On briše i sprema stetoskop*) U redu je. Koliko je vremena prošlo otkad su vam amputirane noge?

EDITA: Dvije godine. Gangrena.

LIJEČNIK: Da, vidim ovdje (*lista povijest bolesti*). To je tipična posljedica dijabetesa, zbog otežane cirkulacije. Sreća da su Vam oči u redu, i one često stradavaju.

EDITA: I? Da čujem pravorijek?

LIJEČNIK (*i dalje je pregledava, ali ne odgovara na pitanje*): Je li istina da su Vas zvali Anđeo Azije?

EDITA (*ozari se*): Joj, nemojte opet o tome! To Vam je sigurno Doktor pričao?

LIJEČNIK: To je opće poznato.

EDITA (*hini skromnost*): Ma, tako me londonski Times nazvao. To je bilo nakon što smo iskorijenili difteriju u Bien Btohu. Trideset i pet tisuća ljudi umiralo je svake godine. Nisam imala pojma o medicini, a nemam ni sad. Ali sam pljunula u šake, dovela vaše kolege i broj smo sveli na nulu. Bila su to sjajna vremena.

LIJEČNIK: Zaista se imate čega sjećati. Tako ispunjen život...

EDITA: Ha, nije vam uvijek sve bilo tako plemenito i sjajno. Sjećam se kad smo noću dostavljali pomoć u sjevernokorejska sela gdje se umiralo od gladi. Boravili smo s druge strane rijeke. Sjećam se, ljudi su se trgali oko dalekozora da bi gledali kako se gladni otimaju za hranu. Bilo ih je koji su ih i iznajmljivali.

LIJEČNIK: Trudite se biti cinični.

EDITA: Ako se i trudim, dobro mi uspijeva. U Bien Btohu smo dijelili indonezijsku rižu koja je rasla tek stotinu kilometara odatle, ali prepakiranu, nakon što je proputovala pola svijeta, samo zato jer bi netko dobio proviziju.

LIJEČNIK: Već ste onda bili dijabetičar?

EDITA: Da, ali znate, tamo baš i nisam bila u prilici ogriješiti se o dijetu... osim ako rižu ne držite izazovom.

LIJEČNIK: Možete se obući.

EDITA (*zakopčava košulju*): Već gotovo? I?

LIJEČNIK: Vrlo dobro. Za osobu s vašom bolesti, dakako.

EDITA: Dobro sam?

LIJEČNIK: Stanje je stabilno. Endokrinološki Vam pokazatelji, dakako, nisu dobri, ali se Vaše tijelo izvrsno drži. Vaša je sreća što ste živjeli dinamično i sportski. Gurat ćete ovako još dugo, ali pod jednim uvjetom: ni mrvicu šećera. Ne smijete se šaliti, s bolešću ovakvog intenziteta jedna vas čokoladna tabla može koštati hiperglikemijskog šoka.

EDITA: Čokolada? Ne dirajte mi bolnu točku.

LIJEČNIK (*sprema opremu u torbu, ide k vratima*): Znao sam što vam je činiti kad osjetite simptome. Insulin i injekciju imate. Samo pažljivo dozirajte, jer jaka protudoza obično izaziva komu. Do skorog viđenja... i to ljepšim povodom, nadam se. (*koleba se*) Vjerujte, neizmjereno mi je drago što sam Vas imao čast upoznati.

(*ide prema izlazu, zastaje, razmišlja se*)

LIJEČNIK: Mogu li Vas zamoliti jednu sitnicu?

EDITA: Kažite.

LIJEČNIK (*vadi knjigu iz kabanice*): Zvučat će glupo... htio bih vaš potpis... Autogram. Na knjigu vaših memoara.

(*zatamnjivanje*)

6.

(PATRICIJA, VLADIMIR, *predsoblje, ona na početku prizora stoji sama na pozornici i bavi se nizom biljaka u lončanicama posloženim na tlu. Pokazuje prema njima izrazitu brižljivost.*

Vladimir ulazi, ona ga ne vidi odmah)

PATRICIJA (*okreće se, ugleda ga, vrisne i baca biljku iz ruke, baca mu se u zagrljaj*):

Vladimire!

VLADIMIR: Sekice!

(*još se ljube i grle*)

VLADIMIR (*pokazuje na lončanice*): Još uvijek biljke, a?

PATRICIJA: Znaš da to volim.

VLADIMIR: A gdje mi je starija sekica?

PATRICIJA: Spava, umorio ju je liječnikov posjet. Bogu hvala, dobro je.

VLADIMIR: Naravno da je dobro. Pa ona je tvrda bukva, nije nju lako slomiti.

PATRICIJA: A ti? Kako si?

VLADIMIR: Odavno nisam bio bolje. Imam toliko lijepih vijesti. Moja teza praktički je gotova. Mjerenja na ciklotronu podudaraju se. Tablice izračuna koje su načinjene u Švicarskoj potpuno se podudaraju s mojima. Dao sam hipotezu na probno čitanje nekolicini stručnjaka i

svi su mi rekli da je odlična, baš tako: odlična. Poslao sam je i jednom američkom stručnjaku. I znaš što mi je otpisao?

PATRICIJA (*ushićeno*): Reci...

VLADIMIR: Otpisao mi je ovako: (*sriče kao da govori napamet*) "Vaš rad čeka sjajna budućnost. Proričem mu da će postati znanstveni događaj i preobličiti gledanje na ovo područje prirode, što i zaslužuje." Ha, što kažeš?

PATRICIJA (*grli ga*): Bravo. Hoćeš jesti?

VLADIMIR: Mogao bih, da znaš da sam gladan kao vuk. Ali samo brzo, s nogu.

PATRICIJA (*nosi mu kruh i sir*): Zar ne ostaješ? Rekao si da ostaješ koji dan.

VLADIMIR: Sekice, naravno da ostajem (*trpa kruh i sir u usta*). Ali moram u šest i pol biti u gradskoj kavani. Čeka me mađarski kolega da razgovaramo o studijskom semestru. Poslije ću se malo naći s mojim dečkima. Dugo nisam bio na ove strane, znaš kako je...

PATRICIJA: Da pričekaš dok se Edita probudi? Bit će joj žao što te nije vidjela.

VLADIMIR (*navlači ogrtač, trpa zadnji komad u usta*): Sori, sekice, kasnim. Vidjet ću je večeras. Bit će za sve vremena. Bog!

PATRICIJA: Bog!

(*zatamnjenje*)

7.

(PATRICIJA, VILI, kuhinja, jednako kao u sceni 4. U pola su razgovora, on opet ima smotuljak. On se bavi terarijem, hrani životinje koje ne vidimo jasno, gleda kroz staklenu stjenku)

VILI: Sigurno ti ne smeta da držim terarij ovdje?

PATRICIJA: Zašto bi mi smetalo? Bolje da je ovdje, gdje Edita ne navraća, nego negdje njoj pred očima. Znaš da je gadljiva kad su životinje u pitanju.

VILI: Ništa me tako ne smiruje kao oni, ništa. Sav taj svijet koji ne haje za promjene, koji se nije promijenio tisućljećima. Samo se sjetiš njihovih rođaka, velikih poput trokatnice, koji su se ljuljajući gegali po tresetu. Volio bih, znaš što bih volio?

PATRICIJA: Što?

VILI: Da mogu topli dio godine provoditi na otoku. Znaš li da postoje otoci s po desetak endemskih vrsta, mjesta gdje svaka sika ili škrapa ima svoju guštericu, kakve nema nigdje drugdje?

PATRICIJA (*nezainteresirano*): Nevjerojatno.

VILI: Mora biti da te gnjavim s tim.

PATRICIJA: Ne, ne.

VILI: Prekinuo sam te. O čemu si govorila?

PATRICIJA: O Vladimiru.

VILI: Da, što je to bilo s njim?

PATRICIJA: Pa, to, kako mu je otpisao taj Amerikanac. (*citira iz glave*) "Znanstveni događaj koji će preobličiti gledanja na ovo područje prirode." Baš sam sretna zbog Vladimira.

VILI (*naгло je promijenio raspoloženje, uzrujan, hini zadovoljstvo*): Lijepo, nema što.

Vladimir napreduje. Kad može.

PATRICIJA: Vili, ne razumijem zašto si zloban.

VILI: Zloban sam jer bih i ja mogao tako.

PATRICIJA: Ne razumijem što želiš reći.

VILI: Razumiješ jako dobro. I ja bih mogao tako nisam vezan lancima za ovu kuću, za tvoju sestru, tebe. Pitaš li se ikad jesmo li mi slobodni kao on, vodimo li mi život kakav želimo?

PATRICIJA: Kao da je ikom važno što ja želim.

VILI: A ja? Je li važno što ja želim?

(*ona ga molećivo gleda, kao da želi da prekinu svađu. Njega hvata ljutnja, ali je suzbija snagom volje. Primiruje se i progovara*)

VILI: Pitaš li me ikad jesam li zadovoljan? Jesam li sretan što radim kao pravnik u firmi? Što sam odustao od biologije, onog što jedino volim?

PATRICIJA (*pokušava ga utješiti*): Vili...

VILI: Misliš da ne čeznem za prirodom, terenima, da ne bih i ja volio objavljivati u citiranim časopisima? Da mi je drago svako jutro sjedati za stol za kojim se osjećam kao da mi je zatvor?

PATRICIJA: Ali, Vili, imaš to i ovdje... eto (*pokazuje na terarij*)... svoje guštere i kukce...

VILI: Nije riječ o gušterima i vrazjim kukcima! Toliko želim živjeti negdje drugdje. Samo koju nautičku milju možemo živjeti u stvarnom raju, na otocima, gdje lavanda vonja toliko da puca glava. Ali ne, tavorim u uredu umjesto toga. Prolaze mi najbolje godine bez veze.

PATRICIJA (*grli ga*): Vili, oprosti. (*otvara smotuljak koji je Vili donio. Otkriva unutra kolače, osvrće se prema vratima*): Doći će bolji dani. Obećavam ti. To s tvojom karijerom samo je trenutno slabo razdoblje... Eto, razgovarat ću s Doktorom. On je bio profesor, znaš koliko ljudi iz nauke poznaje. Edita će ga zamoliti da ti pomogne.

(*Vili odbija odmahujući rukom, Patricija nastavlja govoriti stišavajući glas*)

PATRICIJA: Sad opet ima liječnika. Eto, Vladimir se pojavio. Zamolit ću ga da nas odmijeni koji dan, da imamo malo vremena samo za sebe.

VILI (*naglo odobrovoljen*): To bi zaista trebala učiniti. Mogli bi otići... možda u Opatiju. Što kažeš – zimski tjedan dana u Opatiji, a?

PATRICIJA (*jede*): Vraže, opet kolači. Fini su.

(*nudi ga. Stavlja mu kolač u usta. Jedan drugog hrane kolačima s puno nježnosti, zatamnjenje*)

8.

(DOKTOR, EDITA, *sjede u dnevnoj sobi, u istom položaju kao u 3. prizoru. Čuje se ista klasična glazba ili tango*)

DOKTOR: Dakle, imate lijepe vijesti?

EDITA (*ushićena*): I više od toga. Vladimir je ovdje.

DOKTOR: I – što kaže naša naučna zvijezda?

EDITA: Pametan je i divan kao i uvijek. Velika teza koja mu je pred izlaskom napokon će ga staviti na mjesto koje mu pripada. Tako se tomu veselim. A toliko je brižan! Zamisli, došao je kasno navečer i inzistirao da mi donese u sobu mlijeko koje je Patricija zgrijala.

DOKTOR: Niste mi rekli kako je prošlo s liječnikom.

EDITA: Kao i uvijek, imala sam pravo što sam se pouzdala u Vas. Vrlo ljubazan čovjek, pun poštovanja, prava rijetkost u ova vremena.

DOKTOR: Druge me stvari zanimaju, draga. Zanima me u kakvu Vas je zdravlju našao?

EDITA: Bogu hvala, dobrom. Opet mi je kao i svi liječnici prijetio ako je jedem slatkiše. Inače je, da kucnem u drvo... (*kucka u stolicu*)

DOKTOR: Dakle, ova priča s oporukom bila je preuranjena mala slabost.

EDITA: Niste me dobro razumjeli, doktore. Vi znate da sam ja pedant i da mislim na duže staze, osobito kad su papiri u pitanju. Nisam tražila da sastavimo oporuku jer sam se bojala nalaza. Htjela sam naprosto biti mirna, imati čistu situaciju.

DOKTOR: Pametno. Bez obzira što ste se u životu posvetili drugima, ipak imate povećati imetak. Samo ova kuća i ona u metropoli vrijede milijune. Bolje je da te stvari stavite načistac nego da se jednog dana posvadi obitelj.

EDITA (*stiša glas*): Među nama rečeno, to sve činim zbog Patricije. (*sažalno*) Zna i sami kako je jadna malo sposobna. A i onaj njen nije mnogo bolji, žalibože i pomisliti kakav mora da je pravnik. Među nama rečeno, više mi je dosta njega i onih njegovih gmazova i hrušteva. Ne mogu više ući u kuhinju a da se ne ispovracam, zato više i ne ulazim. To je nastrano, naprosto nastrano.

DOKTOR: Da, čudan je hobi izabrao.

EDITA: Kakav hobi! Samo o tome misli. Kazao je da bi odmah napustio pravo zbog kukaca.

DOKTOR: Ne razumijem tu generaciju. Mislim da je problem u tome što je nas izdrilao i očeličio rat, eto to. Mi smo se prekalili u rovu, u pogibelji. Oni su meki...

EDITA: Meki i nesposobni. O tome Vam govorim. Zato sam ih i primila u kuću i ostavit ću im je, skupa s vrtom i nekretninama ovdje u gradu. To im je nekakva sigurnost ako se ne snađu.

DOKTOR: Hoće li se Vladimir ljutiti?

EDITA: Slabo ga poznajete. Voljela bih da mu je malo više do imovine, a ne samo do tablica s brojkama koje gužva po džepovima. Vrag, i sad je opet negdje u kavani. Ovdje je, a jedva ga i viđam.

DOKTOR: Dakle, vi ste čvrsto odlučili.

EDITA: Da.

DOKTOR: Morate biti svjesni da takva odluka može možda baciti sjenu na...

EDITA: Odnose njih dvoje? Ma ne, Doktore. Ja naprosto ne znam tko je od njih manje zaokupljen materijalnim stvarima. On trči za drugim stvarima... a Patricija, žalibože, kao da ni nema ambicija. A novci? To nam je izgleda u familiji: lijepe nam se a bez da ih trebamo.

DOKTOR: Svatko ih treba.

EDITA (*tapše ga po koljenu*): O tome se ne brinite. Osim toga, tko kaže da oni za oporuku trebaju znati?

DOKTOR (*neuvjeren*): Dobro. Sve sam razumio. Vaš koncept imam, donijet ću Vam sutra nacrt dokumenta da ga potpišete.

(*zatamnjenje*)

9.

(PATRICIJA, VILI, u kuhinji, jednako kao u 4. i 7. prizoru, ona zalijeva lončаницe)

VILI (*dobro volje, pozdravlja, ona odzdravlja, prilazi joj s leđa i ljubi je*): Kucni u drvo!

PATRICIJA: Zašto?

VILI: Imam lijepu vijest. (*čeka njenu reakciju*)

PATRICIJA: Kaži napokon – što je?

VILI: Možda – ali samo možda – više ne razgovaraš sa sitnim pravnikom iz privrede.

PATRICIJA: O čemu govoriš?

VILI: O tome da ljutnja pomaže, ona preporuča. Sjećaš li se kad smo prošli put razgovarali, kad sam se ovdje izjadao poput slabića, svaljujući krivicu na tebe? Izišao sam iz sobe, šetao

ulicom i shvatio: shvatio da okolnosti ne smiju biti opravdanje. Da ako nešto želim, da moram pokušati to i dobiti, zbog sebe.

PATRICIJA: Vili, zvučiš kao psiholog savjetnik iz časopisa.

VILI: E, pa savjet je ovaj put pomogao. Znaš li što sam učinio kad sam izašao? Otvorio sam Acta biologica i pronašao oglas za natječaj. Institut za mediteranski zoologiju traži suradnike za terenska istraživanja po pučinskim otocima. Endemske vrste, mutacije i slično. Prijavio sam se.

PATRICIJA (*i dalje se bavi lončanicama*): Znači – postat ćeš biolog?

VILI: Tek šegrt, naravno. A i to ako me prime. Još ne znam, čekam rezultate, ali su rekli da imam izgleda. Već i to je sjajno! Znaš li ti tko vodi taj institut? Profesor Derk, najsajnija zvijezda naše entomologije. Počeo sam se uvoditi u svoj hobi čitajući njegove članke.

PATRICIJA (*oslanjajući se na cvijeće na plohu*): Vili, to je divno. Tako sam sretna zbog tebe. Muka mi je bila nakon tog razgovora. Teško mi te je gledati nesretnog, a da ti ne mogu pomoći. Kad ćeš znati rezultate?

VILI: Imam neke poznanike, trebao bih doznati onako... neslužbeno, možda već i sutra. Samo kucni u drvo.

PATRICIJA: Ne bi li bilo razborito da razgovaramo s Doktorom? Možda bi i on mogao reći koju riječ tom... Derku. Znaš da on zna svakoga.

VILI: Spomenuli su mi to. Navodno su u ratu bili u istoj pukovniji.

PATRICIJA: Eto, lako ga mogu zamoliti.

VILI: Ne, nikako. Ovaj put želim nešto postići sam, svojim sposobnostima. Bolje bi bilo da poslijepodne sjednemo i isplaniramo putovanje.

(*Patricija se s neugodom trzne, isprva ne odgovara ništa*)

PATRICIJA: Putovanje?

VILI: Pa, Opatiju o kojoj smo razgovarali. Editu je posjetio novi liječnik, kazao je da nije loše, napokon je tu malo i Vladimir. Ako ne odemo sad, tko zna kad ćemo. Promijenim li posao prve ću mjesec morati svojski zapeti, bez odmora.

PATRICIJA (*strogo, skrivajući pogled, opet petlja oko lončanica*): Znaš da je to nemoguće.

VILI: Ali rekla si. Mora postojati način da se to uredi.

PATRICIJA (*distancirano*): Nemaš pravo to od mene tražiti.

VILI: Nemam pravo tražiti? Tjedan dana?

PATRICIJA: Vili, o tome smo već govorili. Kunem se da se veselim tvom uspjehu kao ničem na svijetu. Ti dobijaš ono što najviše želiš. Pusti onda mene da radim onako kako to držim da treba.

VILI: Ne mislim baš da sam te ovih godina priječio. Pa Vladimir je ovdje. Neka preuzme neke

obaveze.

PATRICIJA: Nemoj ga opterećivati. Njemu predstoji teško razdoblje, dovršava knjigu, čekaju ga prezentacije. Ne mogu to tražiti od njega.

VILI: Unajmit ćemo pomoć.

PATRICIJA: Vili, uvijek vodimo isti razgovor, nanovo i nanovo u krug. To Editu ne bi dopustila. Ovo je kuća puna dragocjenosti, stranci se ne smiju vrzmati po njoj.

VILI: Mora se naći netko rješenje.

PATRICIJA: Vili, ne poštuješ me!

VILI: Ja tebe?

PATRICIJA: Ne poštuješ moje želje i volju time što opet i opet počinješ ovaj razgovor.

Odabrala sam ovakav život i mislim da je dobar. Imam na to pravo. On je ono što hoću. Uzeo si me, a znao si to. Prihvati me ili odlazi. Ili – ako ti je tako stalo – idi tjedan dana u Opatiju bez mene. Na sve imaš pravo, osim da me dalje mučiš.

VILI (*bijesno joj uzima lončanicu iz ruke i uklanja u stranu*): Nemaš mi to pravo prigovarati! To ne! (*cvijeće se prevrnulo. on nastavlja, puno mirnijim tonom, ali uzbuđen*): Pristao sam na sve što si tražila od mene: da živim u kući koju ne volim, s ljudima koje ne volim i da radim posao koji ne volim. Kako mi možeš reći da ne poštujem tvoj izbor?

PATRICIJA (*kupi razbacanu zemlju i podiže lončanicu*): Oprosti.

VILI: Ali hoću da se ovo ovaj put riješi. Tjedan dana. Ovaj put to hoću, da se stvari postave za ubuduće.

PATRICIJA: Vili, vrijedi li to toliko?

VILI: Meni da.

PATRICIJA: Meni ne. Ne vrijedi mučenja, iznalaženja rješenja, obavještanja, izvinjavanja. Pusti da bude ovako, molim te...

(*Vili ljutit izlazi. Nakon sekundu-dvije vraća se i otvara vrata*)

VILI: Znaš li zašto tako razmišljaš? Zato što me uzimaš za gotovo. Znaš da neću otići: to jako dobro znaš!

(*zatamnjenje*)

10.

(PATRICIJA, EDITA, *kasnije ulazi VLADIMIR, bolesnička soba, prizor previjanja jednak kao u prizoru 2*)

EDITA: Govori mi što radiš.

(Patricija šuti i nastavlja posao)

EDITA: Govori mi što radiš.

PATRICIJA: Upravo sam očistila noge i...

EDITA: Guzicu.

PATRICIJA: Čistim razrijeđenim alkoholom... rane od sjedenja dezinficiram rivanolom...

(dok to radi, Edita se bolno trzne. Vladimir ulazi, one ga isprva ne primjećuju)

EDITA *(bijesno)*: Zaboga!

PATRICIJA: Oprosti.

VLADIMIR *(priskače)*: Pusti mene, ja ću.

(nastavlja posao, lijepi komprese, Edita se primirila)

EDITA: Možeš li ikad išta učiniti kako treba?

VLADIMIR: Nemoj tako, Edita. Patricija se trudi.

EDITA: Braniš je jer si dobar. Sreća da si ovdje ti, Vladimire. Kožu bi mi ogulila.

VLADIMIR: Gotovo. Odjeni se. *(pridiže je)*

PATRICIJA: Pažljivo. Ima ranu na tom boku, ne podiži je da sjedi tako.

EDITA: Kao da ti što znaš! Sasvim lijepo mogu sjediti ovako. *(pridiže se iako suspreže bol)*

Kako Vladimir sve s lakoćom riješi čim se pojavi. E, da si bar češće ovdje da dovedeš stvari u red!

VLADIMIR: I ja bih to volio, sekice, ali život je takav – kako ono kažu? – čupav i dlakav.

EDITA: Tebi bogme i nije. Sve lijepe vijesti: teza je izišla, superlativne recenzije.

PATRICIJA: Recenzije? Vladimire, ništa ne govoriš.

EDITA: Čitaj novine, mila. Kako je ono napisao: “nezaobilazan prilog koji baca u zapećak dosadašnja uvriježene gledanja na ovu presudnu temu za temelje znanosti.”

VLADIMIR *(nastavlja)*: “Ispisan akribijom rasnog znanstvenika koji meritorno vlada temom, a osim znanjem odlikuje se stvaralačkom maštom i intuicijom bez koje nikad nije bilo velikih pomaka u razumijevanju prirode.” Ha!

PATRICIJA: Sjajno! *(grli ga)*

EDITA: Sad ne smiješ posustati. Previše vremena se klatariš naokolo.

VLADIMIR *(mangupski)*: Pa moram negdje napuniti baterije.

EDITA: Puni ih, ali ih i prazni. Pustit ćemo te na miru da imaš vremena za rad. Ne smije te više nepokretna baba poput mene tlačiti koještarijama. To važi i za tebe, Patricija, jesi li čula?

PATRICIJA: Naravno.

EDITA: Nemoj da čujem da Vladimira gnjaviš kućnim banalnostima. Njemu treba kreativni mir. Ionako dođe ovamo tako rijetko, pa nećemo ga valjda otjerati poslije tri-četiri dana

zavojima i bacanjem smeća.

PATRICIJA (*uznemirena*): Nikad.

EDITA: Čuo si, Vladimire. Ti si ovdje odsad kao gost. Ali najdraži, najdraži gost.

(*zatamnjenje*)

11.

(PATRICIJA, DOKTOR, *on zvoni na kućna vrata u predvorje, ona prekida posao oko biljaka i otvara mu. Edita spava. Doktor joj okreće leđa da mu skine kaput, kao da je sluškinja. Ona je načas zbunjena, potom učini što se od nje očekuje. Doktor ulazi*)

DOKTOR: Patricija draga, gdje je gospođa?

PATRICIJA: Počiva, umorna je.

DOKTOR: Da, stigao sam nenajavljen. Zgotovio sam jedan spis o kojem smo razgovarali prije roka. No, to može čekati. Čujem da je Vladimir stigao? Kako je?

PATRICIJA: Dobro. Tako smo sretne što je ovdje, a još uspjeh te njegove teze...

DOKTOR: Nisam ni sumnjao u tog izuzetnog mladića. Edita je tako sretna zbog njega, čovjek gotovo da ne pozna primjera takve sestrinske ljubavi.

PATRICIJA: Istina. I tamo daleko gdje je živjela Edita nas je uvijek imala na pameti.

DOKTOR (*prijaznim tonom, drukčijim od dotadašnje više formalne konverzacije*): A Vi, Patricija? Kako Vi živite?

PATRICIJA: Dobro.

DOKTOR: Naravno da ste dobro. Znaite, katkad razmišljam o ljudima oko sebe. Od svih ljudi koje poznajem, Vi ste možda jedina osoba kojoj zavidim.

PATRICIJA (*zapanjeno*): Meni?

DOKTOR (*gleda negdje mimo nje i govori pun entuzijazma*): Da, Vama. Jer nema na svijetu veće divote od služenja. Što može biti izvor veće sreće i dostojnije nego živjeti za dobrobit drugog, onako kako nas je to naučila Vaša sestra. Služiti, bez misli o naplati, o uloženom trudu ili izgubljenom vremenu – bezinteresno i odano, ma koji cilj bio. Eto, to ja vidim kao ideal ispravnog života i sreće. (*okreće se njoj*) Ponekad, znate, budem shrvan pravničkim obvezama i naprosto mi bljesne u glavi pomisao – “Bože, da mi je živjeti jednostavan život kao Patricija, posvećen jednoj, a tako blagoslovljenoj zadaći.” I tada Vam zavidim.

(*Patricija ostaje zatečene, gleda u nevjerici prazno, u međuvremenu zatamnjenje*)

12.

(PATRICIJA, VILI, *opet kuhinja kao u prizoru 4., na stolu je razmotan papirni omot s kolačima, on i ona su uz stol i goste se: prsti su im od kreme, ona svaki čas viri prema vratima*)

VILI (*punih usta*): Ove kolače nisam donio tek tako.

PATRICIJA (*mumlja punih usta*): Mmmm?

VILI: Danas slavimo.

PATRICIJA (*progutala je*): Slavimo? Što?

VILI (*konspirativno*): Razgovarao sam danas sa Zagrebom, s onim docentom iz instituta kojeg sam ti spominjao. Znaš što mi rekao? Rekao je: "Vili, kupuj pjenušac." Kaže: "Devedeset posto da si upao. Stari Derk jučer je sjedio uz cigaretu u fotokopirnici i pričao kako im se na natječaj javio sam šljam, fakultetske ajkule." Kaže da je rekao kako ima samo jednu poštenu molbu, stvarnog entuzijasta. Jednog skromnog i čestitog samouka iz provincije. Zapamtio je ime: to sam bio ja!

PATRICIJA (*ushćeno*): Bit ćeš primljen!

VILI: Kaže da je stari rekao "vidjet ću što kolegij kaže, ali vrag ako me nosi ako neću njega uzeti i obrisati nos toj akademskoj kremi. Zanima me znanje, ne titule i papiri."

PATRICIJA: Vidiš da je vrijedilo biti strpljiv. Netko je morao otkriti koliko vrijediš.

VILI: Jedva čekam da dobijem rješenje napismeno. Zamisli nas, Patricija: možda ćemo već idući tjedan ja i ti šetati južnim obalama Biševa i tražiti kuću za iznajmljivanje.

PATRICIJA (*iznenađeno*): Iznajmljivanje?

VILI: Naravno. Morat ćemo se preseliti, to se razumije.

PATRICIJA (*obuzeta naglo zlovoljom*): Da, razumije se, samo nisam o tome razmišljala.

VILI (*pomno je i ispitivački promatra*): Patricija, nisi valjda mislila da ću taj posao obavljati oдавде?

PATRICIJA: Ne, ne. Samo me sve to malo zateklo. To je veliki korak. (*hini dobro raspoloženje, okreće se prema njemu*) Ali tako važan za tebe. Sve ćemo dobro pripremiti, o svemu promisliti.

VILI: Važno da je to s poslom krenulo dobro. (*nudi je kolačima*) Uzmi, napraviti ćemo feštu dok ti još sestra spava.

PATRICIJA (*odsutno pilji u terarij*): Svakako... važno samo da je krenulo dobro...

(*zatamnjenje*)

13.

(EDITA, VLADIMIR, PATRICIJA, u dnevnoj sobi, sjede i piju kavu)

VLADIMIR: Baš mi prija kava.

EDITA: Mogao bi i češće popiti poslijepodnevnu kavu s tvojim sesticama, umjesto da uvijek lunjaš naokolo. Rado bi te češće vidale, da nam ispričaš što ima novog među kulturnim svijetom.

VLADIMIR: Nema vam ničeg tako blistavog van ova četiri zida kao što vi sebi zamišljate. Ali bih zato ja od vas mogao čuti nekih novosti, zar ne?

EDITA: No, što bi novog moglo biti ovdje?

VLADIMIR: Pa, naša Patricija i nije sasvim bez novosti. (*ona se trgne*) Ne kazuješ nam lijepe vijesti, nego ih ja saznajem od Vilija. (*okreće se Editi*) Zamisli, Vili nam od idućeg mjeseca prelazi u pustinjake. Postaje biolog.

EDITA (*nezainteresirano*): Zbilja?

VLADIMIR: To nije sve. I to ne u bilo kakav tim, nego u najbolji. Stjepan Vilim Derk! Vili će nam već sutra biti u prirodoslovnoj kremi. Znači li to da ćete uskoro put otoka?

(*Patricija je na sto muka, izbjegava Editin pogled, a ova je promatra ljutito i prodorno*)

EDITA: Patricija? Zar tako? I ti šutiš?

PATRICIJA: Ništa to još nije riješeno. Ne valja se odviše nadati.

EDITA (*nakon kraće pauze lice joj se mijenja u prijetvorno nasmijano*): Pa to je divno – zar ne, Vladimire? To je zaista divno. I ti tajiš tako lijepu vijest, Patricija.

VLADIMIR: Da znaš kako je samo Vili sretan. Već mašta o smještaju. Kaže kako bi se najradije priključio ekipi na Biševu i da će uskoro onamo potražiti primjerenu kuću.

EDITA (*potiskuje bijes*): Krasno. Vi već nadaleko planirate.

PATRICIJA (*neurotično*): Sve je to prerano, strašno prerano.

EDITA (*nakon ne baš kratke šutnje*): Patricija...

PATRICIJA (*molećivo*): Da?

EDITA: Donesi nam... donesi nešto. Još kave.

PATRICIJA (*ustaje*): Idem.

VLADIMIR: No, ja moram ići. (*Edita je očito željela s njim ostati nasamo. Bijesno ga gleda, on to shvaća*)

VLADIMIR: Društvo čeka. Hvala na kavi, Patricija, i objema na društvu.

(*odlazi. Patricija se vraća s tri šalice, zbunjena što je Vladimir naglo otišao. Njih dvije ostaju, Patricija gleda u pod, Editu je ljutito fiksira*)

PATRICIJA: Sve je to prerano. Vili nije trebao...

EDITA: Daj, Patricija, ne vadi se. Sigurno ste dugo o tome razmišljali. Ali neka, neka, drago

mi je za Vilija, neka se i on okuša, osjeti uspjeh.

PATRICIJA (*iznenađeno*): Ne ljutiš se?

EDITA: Zaboga, Viliju i tebi želim sve najbolje. Kako bih se ljutila?

PATRICIJA: Bože, bojala sam se...

EDITA (*uozbilji se*): Ipak, voljela bih da nisam to doznala ovako.

PATRICIJA: Željela sam ti reći...

EDITA (*gnjevno, ali se suzdržava*): Kao da krijete od mene, kao da bih se ja protivila ili vas odgovarala, pomrsila vam planove... Patricija mila, to me boli. To ti mogu reći mirno i bez ljutnje: tvoja me prijetvornost boli.

(*zatamnjenje*)

14.

(PATRICIJA, VILI, *opet u kuhinji, usred prepirke*)

PATRICIJA: Ne, nisi to rekao.

VILI: Podrazumijevalo se, od samog početka.

PATRICIJA: Možda se podrazumijevalo, ali mi nisi rekao. I ja nisam znala. Da sam znala da se razgovara o ikakvoj selidbi, odmah bi ti rekla isto.

VILI: Patricija, pa nisi mislila da ću za najbolji institut u državi raditi dopisno?

PATRICIJA: Nisam ništa mislila. Nisam uopće mislila.

VILI: Ja ne mogu vjerovati da se ovo stvarno događa. Nakon svih slatkih riječi, uzbuđenja, da ću od tebe dočekati izdaju.

PATRICIJA (*vrlo hladno*): I dalje kažem da sam sretna zbog tebe. Odeš li, neću kazati ni riječi, to je tvoje pravo, a do tvoje mi je sreće stalo. Ali ti znaš koje su moje spine ovdje.

VILI: Spine? Misliš ropstvo.

PATRICIJA (*ravnodušno*): Ako i jest ropstvo.

VILI (*kao da se konačno odlučio istresti*): I to ropstvo komu? Jednoj sebičnoj staroj ženi obuzetoj vlastitom slavom i važnošću. Ona je loša, Patricija, naprosto loša.

PATRICIJA (*smije se na silu*): Ha! I ovo sam dočekala! Našao se netko tko će Editu nazvati lošom. Baš nju, anđela. Anđela...

VILI: Azije, naravno, čuo sam tu priču stotinu puta. Patricija, probudi se. Lako je biti dobar pod reflektorima, puniti račun globalne slave. Strašno je lako biti dobar prema tisućama izgladnjelih crnčica ili difteričnih Bengalaca, vedar, pun osmijeha i samopouzdanja dijeliti rižu i penicilin, leći u postelju s mišlju kako ti je dan bio pun, smislen i dostojan tuđeg

divljenja. Drukčije je kad moraš biti dobar u četiri zida, bez TV prijenosa, i kad se stvari tiču tebe, s njima gubiš ili dobijaš ono do čega ti je stalo. Ona je loša, Patricija, prema tebi je uvijek bila loša.

PATRICIJA (*skršena*): Nije! Nije!

VILI: O kome govorimo, Patricija? O tvojoj seki zbog koje kupuješ izvorsku vodu kod baš određenog gorštaka, kojoj kuhaš neprskano povrće na pari i miksaš ga začinjeno sladilom? Koja ti ne dopušta donijeti kolače u kuću, koja ti brani ući u sobu kad navraća njen najdraži Doktor, ali moraš biti u kući jer tko bi skuhao kavu? Koja te gleda kako laštiš stubište i smrknuta se jada kako je zabrinuta za Vladimira jer odviše radi?

PATRICIJA (*rida*): Nije tako! Nije tako! Zabranjujem ti!

(*zatamnjenje*)

15.

(VLADIMIR, DOKTOR, EDITA, u istoj dnevnoj sobi iz 3. prizora, sjede)

EDITA: Dakle, neće Vas biti nekoliko dana?

DOKTOR: Da, putujem u Rim sestri. Dugo sam to planirao, ne bih Vas inače ostavljao u ovako nezgodnom času.

VLADIMIR: Nemojte se uopće uzrujavati, Doktore. Stvari su sasvim pod kontrolom. Ja ovdje brinem o svemu.

EDITA (*negodujući*): E, da. Svi negdje putujete. I ja bih da imam noge. Da bar to nije ovako nezgodno upalo. Baš najnezgodnije.

DOKTOR: Dakle, kad se očekuje njihov... odlazak?

VLADIMIR: Valjda od prvog, za desetak dana. Vili je već govorio o nekakvoj kući na otoku. Ali, opet govorim: nema razloga za brigu.

EDITA: Vladimire, ne blezgari.

VLADIMIR: Ne, zaista. To nije nikakav problem. Ja ću podmetnuti leđa. I sama kažeš da uvijek riješim sve probleme. Sve što može Patricija mogu i ja. Napokon, sad je malo moj red da preuzmem breme... Ništa normalnije od toga.

EDITA: Vladimire, dosta. Ne želim više čuti ni riječi o tom slaboumnom prijedlogu. Ti imaš svoj posao koji je najvažniji. Dok se mene pita, neće tvoj rad zapeti ni za crticu zbog jedne nepokretne babe. U tome ću biti odlučna.

DOKTOR: Doista, Edita, od Vladimira je lijepo...

EDITA: Ni riječi više. Vladimire, piši svoje knjige. To je ono što moraš napraviti za mene.

VLADIMIR (*gleda na sat, ustaje*): Kad smo kod toga, morao bih vas napustiti. Neodgodiv posao. Koliko muka s tim Mađarom.

(*on odlazi, potom kratko razdoblje tišine dok oboje nisu sigurni da je otišao*)

DOKTOR: Sad možemo razgovarati slobodno. Iako se trudite to sakriti, ne mogu se oteti dojmu da ste razočarani.

EDITA: Doktore, ne znam što bih Vam rekla.

DOKTOR: Hoće li ovaj... razvoj zbivanja, recimo... utjecati na Vašu posljednju volju?

EDITA: Ne. (*premišlja se*) Ne znam, ne mogu sad o tome misliti. Vjerojatno ne.

DOKTOR: Tko god bude brinuo o Vama, morat ćete ga nekako obdariti.

EDITA: Vladimir ne dolazi u obzir, a nikog drugog ne želim pod ovim krovom. Definitivno nitko ne može o meni brinuti osim Patricije. To je naprosto nemoguće.

DOKTOR: A doimala se uvijek tako sretna, zadovoljna. Nisam to od nje očekivao. To mora biti za Vas jednako razočarenje kao i za mene.

(*Edita ne odgovara*)

DOKTOR: Takvo se što ne smije napraviti, bar ne Vama. Prema osobi koja je cijeli svoj život posvetila brizi o onima kojima je potrebno mora se ispuniti obveza. Ona je to bila dužna i to zna. Bože, kakvo neugodno razočaranje. Ali, to mora da je bio Vilijev utjecaj?

EDITA (*posprdno*): Ta, to sigurno ne bi njoj palo napamet. Uvijek ti njegovi žohari i gliste. To su njegove neiživljene ambicije, želja da bude al pari Vama i Vladimiru. Ali ne razumije da neće biti, ne može biti nikad. Možete misliti: Vili veliki prirodnjak, taj smušenjak? Ne bih mu povjerila nacrtanu ovcu.

DOKTOR: U svakom slučaju, ponijeli su se nečasno. Najgore u svemu je to što se zacijelo pozvao na moje ime. Derk je moj stari ratni kolega. Pregrmili smo najgore napade topništva zajedno, razgovarajući o Čehovu i Kafki. Krv nam se smiješala s olovom, zajedno, obojici. Jamačno su ga zato i uzeli jer su mislili da mi čine uslugu.

EDITA: Nemojte se uzrujavati, dragi. Ni prva ni zadnja ljudska niskost u životu. Svak je krvav pod kožom.

DOKTOR: To ne može proći tako. Ne može se tek tako provući. Ne smijem dopustiti da bilo tko profitira na račun nečasne izdaje. Zvat ću Derka.

EDITA (*tobože zbunjena, suspreže ushit*): Ne znam. Ja im ipak želim najbolje, najbolje za njih oboje.

DOKTOR: To ne može proći tako. Nipošto.

EDITA: Vi najbolje znate što činiti. Ja se zaista ne snalazim u svemu ovome.

DOKTOR (*sad već ljutit*): Zvat ću ih, i to što prije. Moram, napokon, i moj je ugled u pitanju. Neka znaju da mi ne čine uslugu. Neka znaju što njihov novi zaposlenik ostavlja za sobom,

kakav nepriličan čin. Moraju znati osobu kakvog obraza primaju.

EDITA (*licemjerno*): Kako strašna situacija. Neću Vam ništa reći. Bože sačuvaj da Vas navodim na loše.

DOKTOR: Loše? Zar mi ovdje činimo loše?

EDITA: Kako strašno. Doktore, uzdajem se u Vaš sud, učinit ćete što god mislite da je najbolje. Sasvim Vam se povjeravam u ruke.

(*zatamnjenje*)

16.

(PATRICIJA, VLADIMIR, *kuhinja, ona radi, on ulazi, nastoji biti što tiši*)

VLADIMIR: Patricija!

PATRICIJA: Ti si? Zaboga, noć je, što radiš ovdje u ovaj sat? Pohod na frižider?

VLADIMIR: Tebe tražim.

PATRICIJA (*u šali, ne jako ironično*): Počašćena sam.

VLADIMIR: Mislim da imam dobre novosti.

PATRICIJA: Kaži.

VLADIMIR: Jesi li od Doktora tražila da pogurne da se Vilija primi gore?

PATRICIJA: Ne, nipošto. On mi je to strogo zabranio.

VLADIMIR: Ipak, čini se da se Doktor sam zauzeo. Bio sam danas kod njega u uredu nekim poslom oko autorskih prava. Čekao sam ispred vrata i slušao telefonski razgovor, jer su vrata bila pritvorena. Stigao sam na kraj razgovora, ali sam jasno čuo da razgovara s tim... no, Derkom i što ja znam, ukratko, s tim institutom.

PATRICIJA: Lijepo od njega.

VLADIMIR: To nije sve. Stigao sam čuti nekoliko rečenica prije nego što su se pozdravili.

Jasno sam čuo kad Doktor kaže evo baš ovako: (*oponaša*) "Mnogo Vam hvala, kolega...

Izložio sam Vam cijelu situaciju... Ne, nisam ni sumnjao u Vas. Znao sam da ćete učiniti kako Vas zamolim... Jasno, tko će kome ako ne mi stara garda... Što ćete, tako je to s ovim mladima, mekušcima... stalno morate voditi stvari brižnom rukom... Hvala Vam na ovome, dužnik sam." Što kažeš, ponavljao sam cijelo vrijeme da zapamtim naizust.

PATRICIJA (*ganuta*): Bože, kako divno! On se izborio Viliju za posao, a nije nam to ni natuknuo.

VLADIMIR: Nema više neizvjesnosti ni čekanje dopisa iz Zagreba. Možeš slobodno reći Viliju da je dobio posao.

PATRICIJA: A, ne! Ne.

VLADIMIR: Zašto?

PATRICIJA: Braco, molim te, o ovom Viliju ni riječi. Neće vjerovati da nisam molila doktora da mu pomogne. On o ovom ne smije ništa znati. Neka čeka poštu i neka vjeruje da su odlučile njegove kvalifikacije. Obećavaš?

VLADIMIR: Obećavam.

(zatamnjenje)

17.

(PATRICIJA, VILI, ista kuhinja, sutra ujutru. Ona kuha kavu u spavaćici, zijeva i zalijeva biljke. On ulazi na vrata sa zgužvanim papirom. Vidno je uzrujan. To je pošta)

PATRICIJA: Vili, što je bilo? Što se događa?

VILI *(pruža joj list)*: Čitaj.

PATRICIJA: Što je to?

VILI *(ljutito)*: Odbijenica, ženo, odbijenica. Koja me obavještava da *(izvještačeno mijenja glas)* "nažalost nisam odabran za radno mjesto znanstvenog pristupnika u institutu za mediteransku zoologiju" i zahvaljuje na sudjelovanju.

PATRICIJA *(zbunjena, ali ne reagira burno)*: Ne, Vili. To ne može biti.

VILI: Eto vidiš, može.

PATRICIJA *(okreće mu leđa. Intenzivno razmišlja)*: Ne može. To mora biti greška.

VILI *(sarkastično)*: Nema greške. Mi smo greška, Patricija. Greška je što smo najednom pomislili da može biti ono što ne može. Greška je što smo smetnuli s uma tko smo i gdje smo. Kako sam i pomislio da bi se moglo uteći odavde?

PATRICIJA *(nakon kraće tišine mijenja raspoloženje. Isprva začuđena, sad gotovo da osjeća olakšanje)*: Vili, najdraži.

VILI: Da?

PATRICIJA: Vili, nije ni to najgore.

VILI: Hvala lijepa.

PATRICIJA: Nije, vjeruj mi. Pogledaj oko sebe, što imamo. Nije li nam i dosad bilo bar malo lijepo? Imamo jedno drugoga i to nam nitko ne može uzeti.

VILI: Ti nisi pri sebi. *(trgne se, kaje što je to rekao)* Oprosti.

PATRICIJA *(gotovo kao u transu, za sebe)*: Nije li nam i dosad bar malo bilo lijepo? Tko nam može uzeti ono što imamo jedno u drugom? Tko mi može uzeti taj osjećaj kad kriomice

jedemo kolače iz trgovačkog papira, ovdje na kuhinjskoj plohi?

VILI (*ide mu na živce*): Bože moj dragi...

PATRICIJA: Nema te svadbene gozbe koja mi znači više. Nema ugodnijeg društva, ni ukusnijeg obroka. Nema mjesta na kojem bih radije bila. Vili, zašto ne razmišljaš o tome? O tome kako nije sve strašno. Kako nije najgore. Kako nam je i dosad bilo bar malo lijepo...

(*Vili na njene riječi reagira odbojnošću. Dok ona egzaltirano izgovara monolog, zatamnjenje*)

18.

(PATRICIJA, EDITA, *prizor čišćenja i mijenjanja, bolesnička soba, isto kao u scenama 2 i 10*)

EDITA: Patricija, znaš da je danas...

PATRICIJA (*radi*): Znam, Edita. Četvrtak je.

EDITA: Trebala bi poslijepodne otići po gorsku vodu.

PATRICIJA (*umorno*): Znam, Edita.

EDITA: Zamisli, Doktor odlazi poslijepodne u Rim sestri.

(*Patricija šuti*)

EDITA: Bože, prijatelj mi je, a to me opet peče. Rim! Da mi je bar još jednom otići tamo.

(*samosažalno*) Kakav je ovo život. Svi nekamo idete, putujete, živite svoje živote...

(*Patricija šuti, ali radi energičnije, uzrujano*)

EDITA: A ja ovdje prikovana, osuđena. On će sutra biti na Piazza Navona, a ja u uvijek ista četiri zida, kao zatvorenik.

(*Patricija šuti*)

EDITA: Kad bih bar od tebe dobila malo utjehe. Ali ti ne bi ni pisnula.

(*Patricija i dalje šuti, radi sve grozničavije*)

EDITA: Bar mi govori što radiš.

(*nema odgovora*)

EDITA: Govori! Hoću znati što se sa mnom radi.

PATRICIJA (*nevoljko*): Očistila sam noge. Oprala sam rivanolom. Stavljam komprese. Prvu...

EDITA: Kako je Vili podnio vijest?

PATRICIJA (*gleda je iznenađeno*): ...Drugu. Čudim se da te to zanima.

EDITA: Zanima me, Patricija, zaboga. Zar zaista misliš da mi nije do vas, da mi je svejedno jeste li sretni?

PATRICIJA: ...Treću. Sad te povijam. Loše je primio vijest. Naravno da je loše primio.

EDITA: Pokušaj ga uvjeriti da to nije propast svijeta, Patricija. To ti je moj savjet. Reci mu da

to nije najgore.

PATRICIJA: Da? (*ostavlja spužvu, gleda je*)

EDITA: Reci mu da će nam svim trima biti lijepo kao dosad. Da imate jedan drugog i da vam to nitko ne može oduzeti. Da vam je i dosad bilo bar malo lijepo.

(*Patricija je gleda, preneražena je*)

EDITA: Čemu mijenjati život s kojim ste zadovoljni? Patricija, moraš znati – muškarci imaju katkad takve ideje. Ali mi smo tu da ih obuzdamo, da budemo razumne. Već uskoro on će sve zaboraviti, a nas dvije ćemo znati da je ovako ionako bolje. I ostat ćemo mirne i zadovoljne, kao dosad.

PATRICIJA (*grubo joj stavlja kompresu i potom baca gazu na pod, ljutita*): Zadovoljne? Kao dosad?

EDITA: Patricija! Boli.

PATRICIJA: Pitaš li se ti ikad kako mi stvarno živimo? Jesi li ikad, bar na jedan jedini čas, pomislila kako ima ljepših načina na koji mladi par može provesti život?

EDITA (*vrišti*): Patricija! Upomoć!

PATRICIJA: Vraga si ti ikad mislila na nas dvoje. Koliko si puta bila u Rimu?

EDITA (*smiruje se*): Kakve to ima veze?

PATRICIJA: Koliko?

EDITA: Par puta. (*Patricija je prijekorno gleda. Edita se skrušeno korigira*) Šest puta.

PATRICIJA: Ja nisam bila nikad. Ni Vili. A ja moram slušati tebe kako se jadaš i zavidiš Doktoru jer šeta Piazzom Navona, a ti ne. Jesi li ikad pomislila da bih ja željela jednom negdje otići? Da smo ovdje, među četiri zida, i Vili i ja već godinama, a ništa se ne mijenja niti će se promijeniti. Ne dolazi mi s tim licemjernim pričama kako se brineš za nas i za Vilijev posao. Ne dolazi mi s tim!

(*žurno i ljutito odlazi, Edita ostaje ležeći na boku kao na početku scene*)

EDITA: Patricija! Patricija! Upomoć!

(*nema odgovora*)

EDITA: Patricija! Ne mogu ustati. Ne možeš me ostaviti ovako!

(*zatamnjenje*)

19.

(VILI, EDITA, *dnevna soba, nešto kasnije*)

VILI: A gdje je Patricija?

EDITA (*vidno uzbuđena zbog prethodnog sukoba, sjedi u stolici i drhti*): Ah?

VILI: Gdje je Patricija?

EDITA: Vani je... vani.

VILI: Da, naravno. Išla je po gorsku vodu.

EDITA (*prkosno*): Da, išla je. I što s tim?

VILI: Da, što s tim? Došao sam s posla, nakon osam sati kuluka. Umoran sam i pun mi je kufer. Oprostite što bih volio da me je dočekala supruga nježnošću i toplom juhom, umjesto da svojoj sestri traži gorsku vodu.

EDITA: O, feministu! Bogme, potrudio si se da svoju ženu zadobiješ samo za sebe, kao i toplu juhu svaki dan. Samo si se preračunao u jednoj stvari.

VILI: Da, a kojoj?

EDITA: U tome što si nula. Ti si htio raditi kod Stjepana Vilima Derka! (*urla od smijeha*) Ti sitni pravničiču! Umrijet ću od smijeha!

VILI (*kipi od bijesa*): Ti...beštijo.

EDITA: Umrijet ću od smijeha! Veliki gušterologu! Cijeli se život grčevito trudiš da budeš bar upola kao mi oko tebe. Ali ne ide! (*smirenije govori*) Ne ide svakog, što ćeš. Ali ti to nikako ne možeš shvatiti.

(*Vili je bijesan, nasrće i podiže šaku, ali se povlači u posljednji čas*)

VILI (*gotovo kao za sebe*): Beštijo...

(*Edita se smije, zatamnjenje*)

20.

(EDITA, DOKTOR, PATRICIJA, *predsoblje i dnevna soba, nešto kasnije poslijepodne. Edita i Doktor sjede i razgovaraju na svojim stalnim mjestima, ori se opet klasična glazba ili tango. Patricija otključava vrata predsoblja s bidonom vode i ulazi*)

PATRICIJA (*nitko je ne čuje*): Ima li koga? Isuse, ne čujem samu sebe od buke. Bit će da je Doktor došao.

(*prilazi dnevnoj sobi. Doktor i Edita je ne čuju, ona može čuti njihov razgovor*)

EDITA: Tako mi je drago da ste ovdje, Doktore. Užasavala me pomisao da Vas neće biti nekoliko dana, pogotovo nakon svega što se dogodilo.

DOKTOR: Ništa se nije dogodilo. Vi niste ništa učinili. Što je učinjeno, učinio sam ja, svojevoljno i po svojoj savjesti.

EDITA: Sve je to presloženo za mene. Prepustila sam se vašem sudu, da procijenite što je

pravo a što krivo. Znam da Vam mogu vjerovati.

DOKTOR: Istinu se mora znati. Oni gore, u institutu, morali su znati naličje onog što im se čini tako čisto i jasno. Ja sam samo učinio da saznaju. Toliko sam dužan Derku, u ime stare prolivene krvi.

(Patricija počinje pažljivije slušati)

DOKTOR: Trebali biste vidjeti kako je reagirao. Rekao je da treba toj mladeži jednom zasvagda pokazati što je odgovornost i moralna čvrstina. Nisam ništa tražio od njega niti ga molio. Sam je rekao da čovjek sposoban za takvo vjerolomstvo kod njega neće raditi.

(Patricija šokirana, i dalje sluša)

EDITA: Nisam načistu jesmo li ipak učinili loše.

DOKTOR: Ništa mi nismo učinili. Samo ja: i to kazao istinu. Budimo realni: poštediti smo ih oboje velikog poniženja. Iskreno, je li Vili sposoban za ulogu koju je želio preuzeti?

EDITA *(posprdno)*: Dajte, molim Vas! Tako su smiješne te njegove pretenzije. Nikad od njega ne bi bilo naučenjaka, nikad! Pogledajte samo njega i sebe.

(Patricija ispušta bidom iz ruke. Ne može se pomaknuti od prestravljenosti. Dvoje u sobi čuje tresak)

EDITA: Što se ovo čuje? Stišajte...

(glazba se stišava, Patricija ulazi, Edita i Doktor promatraju se s nelagodom)

EDITA: Patricija, mila, što je?

PATRICIJA *(nasmiješi se, govori vrlo ljubazno)*: Ništa... ništa. Razbila sam izvorsku vodu.

EDITA: No, ništa strašno.

DOKTOR: Da. Lako ćeš otići po drugu bocu.

PATRICIJA: Nije mi dobro.

EDITA: Odmori se, mila. Odmori se. *(Patricija odlazi, ona dovikuje za njom)* Molim te, prije toga: otkad je došao Doktor čezne za jednom kavom!

(zatamnjenje)

21.

(PATRICIJA, EDITA, bolesnička soba, opet isti prizor čišćenja i mijenjanja kao 2, 10 i 18)

EDITA: Patricija, čudna si nekako. Nešto nije u redu?

(Patricija šuti, samo obavlja posao brže, energičnije i manje brižno)

EDITA: Nemoj samo šutjeti, to mi je sablasno. Osjećam se neprestance kao da sam nešto kriva.

(opet tišina)

EDITA: Kaži nešto. Kaži mi što radiš. Znaš da to volim, da se osjećam sigurnije.

(tišina, Patricija radi vrlo grubo)

EDITA: Patricija!? Govori mi što radiš! Kaži mi nešto, bilo što. Zaboga, boli me!

(preko glasa ide zatamnjenje)

22.

(PATRICIJA, VILI, opet u kuhinji, kao u 4, 7, 9, 12, 14, 17. On ulazi u prostoriju, ona radi pripremak, na stolu ili radnoj plohi upadljivo se vidi vreća šećera. Iz susjedne se prostorije čuje Editin glas, monolog)

EDITA *(samo glas)*: Možda sam ti o tome pričala, sjećaš se? Bilo je to prije nego što sam otišla u Bien Btoh. U Timoru je tada bilo strašno. Djeca su crkvala po cesti jer se zrakoplov s penicilinom srušio u močvarama. A sve zato jer je pilot Kanađanin bio trešte pijan: htio se zapiti zbog šoka nakon što je sve to vidio (smije se). Tada smo jedno jutro...

VILI *(razgledava šećer na stolu, govori tiho. Od sada se Editin glas čuje više kao šum)*: Što je ovo?

PATRICIJA: Pripremam Editi objed.

VILI: Da, ali što je ovo? Otkud šećer ovdje?

PATRICIJA *(pravi se da ne prati razgovor)*: Mmmm?

VILI *(čita s etikete)*: Šećer rafinirani u kristalu, Tip Standard. Patricija, otkad kupujemo šećer?

(stanka. Ona ne odgovara, iz pozadine se čuje Editin monolog)

EDITA: Bio je doista šarmantan taj Nijemac. Pristao, odličan liječnik, a mislim da mi je i hofirao. Najgore je bilo kad smo se našli s konvojem okruženi poplavom u delti. Koji kreteni, ti koji su nas vodili. Mislila sam, ako se sad izvučemo...

PATRICIJA *(kao zbunjena)*: Oprosti, što si pitao? Zašto bi bilo čudno što si u kuhinji pronašao šećer?

VILI: Zato što tvoja sestra ne dopušta da se u kući koristi šećer, eto zato. Zato jer već tri godine jedem zaslađeno sladilom, kao dijabetičar. Nikad nisam shvatio zašto joj to nije palo na pamet ranije, možda ne bi izgubila noge. Osim toga, nisam shvatio da li se tvoja seka boji da se ne otruje greškom ili je naprosto zlobna, ali ja u svoju jutarnju kavu moram ubacivati one bijele bombone kao starac. A sad najednom nalazim na stolu vreću šećera i to najveće pakiranje.

PATRICIJA (*okreće se, srdito*): Pa što? Imam li ja pravo ponekad i promijeniti pravila?

VILI (*reznirano se okreće i napušta kuhinju*): S tobom se više ne da razgovarati.

(*Patricija ostaje, drži pripravak u ruci i gleda pred sebe sablasnim i tupim pogledom. Čuje se još samo Editin monolog, tijekom kojeg slijedi zatamnjenje. Tijekom monologa miješa pripravak grubim i ljutitim kretnjama*)

EDITA: Ni sama ne znam kako smo se tada izvukli. A trebala si vidjeti slavlje kad smo ušli u mjesto... Bile su to prve vreće riže i graha koje su vidjeli nakon tjedana i tjedana... Neku dječurliju stampedo je pregazio odmah, vadili smo ih zgnječene ispod kamiona. Majke su otimale kuhani kukuruz djeci iz usta, a očevi majkama. Služili smo i kao policija, tukli ih da uvedemo red. Mislila sam se cijelo vrijeme: eto, eto to su ti ljudi...

(*Patricija ulazi u njenu sobu s posudom za hranu, zatamnjenje*)

23.

(VLADIMIR, EDITA, *Edita leži na ležaju, u istom položaju kao kad je Patricija mijenja, samo ne gola. Nepomična je. Vladimir ulazi u sobu*)

VLADIMIR: Bog, sekice! Pospani smo danas, ha?

(*prilazi joj, vidi da diše, ali da je nepomična i ne reagira, kao mrtvo tijelo. Drma je i ćuška*)

VLADIMIR: Edita! Edita!

(*sluša joj puls i provjerava disanje*)

VLADIMIR (*trčeći odlazi iz sobe*): Pomoć! Pomoć! Editi nije dobro!

(*zatamnjenje*)

24.

(EDITA, LIJEČNIK, VLADIMIR, DOKTOR, PATRICIJA, VILI, *Edita leži nepomično kao u prethodnom prizoru, Liječnik je nad njom u kuti i sa slušalicama. Ostali stoje raspršeni po sceni, okrenuti leđima publici i gledaju Liječnika*)

LIJEČNIK: Nažalost, nije dobro. Ne mogu vam reći ništa lijepo.

VLADIMIR: Mrtva je?

LIJEČNIK: Da.

(*čuje se poneki uzdah ili jecaj*)

LIJEČNIK: Kažete da je disala kad ste je našli?

VLADIMIR: Da.

LIJEČNIK: Disala je uspuhano i niste je mogli probuditi?

VLADIMIR: Da.

LIJEČNIK: To je bio hipoglikemijski šok. Šećer joj je naglo skočio. Vjerojatno je to opazila, pa je uzela insulin. Sama ga je uzimala?

DOKTOR: Katkad. Iglom.

LIJEČNIK: Očito je pretjerala. Šećer joj je skočio, pa naglo pao. Mogli ste je spasiti da ste joj na usta dali žličicu čistog šećera čim ste je zatekli takvu.

PATRICIJA (*govori mehanički, bez emocija, Vili je dok govori iznenađeno pogleda*): U ovoj kući nikad nije bilo šećera. Nikad nije ušao ni gram. Edita je tako zahtijevala.

DOKTOR: Kako se onda to moglo dogoditi?

LIJEČNIK: To je, nažalost, rizik s kojim je skopčan život dijabetičara. Moglo se, dakako, dogoditi tako da je pojela nešto slatko, ali, koliko sam shvatio, ta je mogućnost ovdje isključena. Koliko vidim, jako je na to pazila i tjerala i vas da pazite. (*okreće se od umrle prema sugovornicima*). Naprosto je riječ o nesretnom riziku šećerne bolesti, na koji ste morali biti spremni. Pa makar bolesnica bila i u dobroj formi, kako sam je nekidan našao.

VLADIMIR (*plačno*) : Jadna Edita.

PATRICIJA (*mehanički*): Jadna Edita.

LIJEČNIK: Očito sam kao liječnik zakazao. Oprostite mi.

(*Doktor prilazi tijelu i pokriva ga preko glave plahtom. Zatamnjenje*)

2. ČIN

25.

(LIJEČNIK, DOKTOR, *razgovaraju u prostoru koji nije ni jedan od prostora u kojima se dosad zbivala radnja. Na ulici su, zvukovi sugeriraju eksterijer*)

LIJEČNIK: Doktore...

DOKTOR: Kažite, doktore...

LIJEČNIK: Doktore, ne znam što bih Vam rekao. Znam koliko Vam je značila. I prema Vama sam kriv ako sam pogriješio ocijeniti njeno stanje. Ali, ne mogu shvatiti...

DOKTOR: Kako se to dogodilo?

LIJEČNIK: Da. Bila je tako dobro, tako krepka. Jedino objašnjenje bi bilo...

DOKTOR: Da je jela slatko?

LIJEČNIK: Da.

DOKTOR: Bila je tako iskusan bolesnik, sumnjam da je mogla pogriješiti ili biti neoprezna. A opet, uvijek je bila lakoma na slatkiše. Toliko ih je voljela da kad se razboljela nije nikom u svojoj okolini dopuštala da ih jede.

LIJEČNIK (*iznenađeno*): Da? (*potom nastavlja govoriti kao za sebe, kao da tone u svoje misli*): Uostalom, nikad nećemo saznati. Kakva šteta. Šteta da se to dogodilo tako iznimnoj osobi.

(*zatamnjenje*)

26.

(DOKTOR, PATRICIJA, *u predsoblju Editine kuće. On je na vratima, ona ostavlja biljke i otvara mu*)

PATRICIJA (*odbojno*): A, vi ste?

DOKTOR: Naravno, Patricija. Zar ste mislili da ću vas zaboraviti nakon Editine smrti?

Prijatelj obitelji ostaje to zauvijek.

(*ulazi, okreće se da bi mu ona svukla kaput, ona ne reagira, pravi se da ne vidi. Sjeda na fotelju na kojoj je uvijek sjedio, Patricija na Editino mjesto*)

DOKTOR: I... kako ste? Naravno, premalo je vremena prošlo...

PATRICIJA (*hladno*): Dobro sam.

DOKTOR: Dobro?

PATRICIJA: Dobro.

(on čeka da ga ona ponudi kavom ili nečim, ona stoji nepomično. On pokazuje nelagodu zbog tišine. Na koncu progovara)

DOKTOR: Patricija, ovdje nisam samo zato da vas pohodim i dignem vam moral. Moramo obaviti i jedan posao.

(ona ga ispitivački pogleda, ali ne odgovara)

DOKTOR: Patricija, jeste li znali da je Edita napisala oporuku?

PATRICIJA *(ne odgovara odmah. Njena je reakcija burna, ali odgovara rezervirano, nakon stanke)*: Ne.

DOKTOR: Nemate ništa više za reći o tome?

PATRICIJA *(odmah, odlučno)*: Ne.

DOKTOR: Ne znam jeste li svjesni o čemu se radi. Kuću, imetak, novac i kuću u metropoli dijelili biste Vi i Vladimir. Očito je da je Edita naumila da bude drukčije. Jeste li svjesni toga?

PATRICIJA: Ne razgovara mi se o tome.

DOKTOR *(ustaje)*: Ja znam sadržaj oporuke. Ne smijem Vam ga, međutim, reći.

(opet čeka njenu reakciju koja izostaje)

DOKTOR: Dobro. Vidim da Vam se ne govori o tome. Možda je to razumljivo. Kako god, javno čitanje bit će sutra poslijepodne, ovdje. To sam Vam bio dužan reći.

(odlazi, pomalo ljut. Ona ga ne ispraća, ostaje sjediti. On načas čeka da ona ustane i isprati ga, a kad shvati da ona to neće učiniti, iznerviran odlazi. Zatamnjenje)

27.

(DOKTOR, PATRICIJA, VLADIMIR, VILI, dnevna soba. Doktor sjedi za stolom s papirima. Usred čitanja oporuke je. Vladimir i Vili ga gledaju i paze što govori, Patricija gleda u drugom smjeru bezvoljno)

DOKTOR: Edita je, dakle, odredila ovako. Kuća u gradu će se prodati. Od tog novca određuje se za Vladimira osnovna renta u visini dva prosječna dohotka u državi za potporu njegovom akademskom radu...

(afirmativne reakcije Vladimira i Vilija)

DOKTOR: Ostatak novca, gotovina s računa i kuća u kojoj je obitelj obitavala pripast će Patriciji. Evo i obrazloženja: "S obzirom na nesebično žrtvovanje i godine koje je posvetila mom njegovanju, i s obzirom na financijsku nesamostalnost za razliku od Vladimira koji ima

stalne izvore prihoda od svog rada, Patriciji zavještavam našu zajedničku kuću i prije spomenuti novac."

(dok on čita, reakcije na oporuku su različite. Vladimir je kao na iglama, ali i tronut, Vili prodorno i upadljivo gleda Patriciju. Ona je i dalje potpuno nepomična i bez reakcije)

DOKTOR: Eto, tako je pokojnica odlučila.

(Doktor ustaje i stiže im svima ruku, osim Patriciji koja to neupadljivo izbjegne. Vladimir prilazi Patriciji raznježen, ali uznemiren. Grle se, a Vili i dalje stoji osupnut i gleda je)

VLADIMIR: Sekice, ljubim te *(ljubi je)*. Eto *(pomalo sjetno)*, tako je Edita htjela, pa neka bude. Naša Edita, uvijek je bila tako pravična i brižna, pa i nakon smrti. Sa srećom ti.

PATRICIJA *(kao bunovna)*: I tebi. Zbilja, tako je bila pravična.

DOKTOR: Čestitke. Opet je pokazala zašto smo je toliko voljeli.

VLADIMIR *(uzbuđen, pomiješanih osjećaja)*: Eto, zub je izvađen. Mislim da svi skupa zaslužujemo nešto oštro. Doktore, idete? *(Doktor ide za njim prema izlazu, Vili i Patricija ostaju)* Ideš, Vili? *(on mu mahne rukom kako je čuo, ali netremice gleda Patriciju. Vladimir izlazi. Njih dvoje ostaju, on je i dalje gleda pun gnjeva. Ona sklanja pogled, ali ga na koncu začuđeno i sa strahom pogleda. Tada zatamnjenje)*

28.

(PATRICIJA, VILI, kuhinja, ona radi i govori, on je okrenut leđima, sjedi uz stol, duri se)

PATRICIJA: Mislim da bismo već sad morali početi razmišljati o tim stvarima. Ne treba gubiti vrijeme. Moramo napraviti plan i napraviti prve korake. Glupo je da vrijeme prolazi. Vili, slušaš li me?

(Vili nepomičan)

PATRICIJA: Mislim da se moramo odmah raspitati o prodaji kuće. Moramo vidjeti koliko bismo dobili i što se za tu svotu može naći dolje, na otocima.

(on se okreće, zapanjeno je pogleda)

PATRICIJA: Besmisleno je da budemo razapeti. Živjet ćemo tamo gdje ti možeš raditi. Već se veselim prednostima tog života. Zamisli, gotovo kao robinzoni: nepatvoreno maslinovo ulje, rogač, smokve i jutra bez gradske buke i tjeskobe. Sad možemo, s ovim što imamo, ostvariti sve što si želio. Čak i vlastiti istraživački projekt. Po čemu bi Derk bio bolji od tebe? Pokazat ćeš svima koliko vrijediš.

(on ustaje, ljutito izlazi iz sobe. Ona se okreće, zapanjena)

PATRICIJA: Vili? Vili? *(nema odgovora, ide za njim)* Vili, zar ne možemo razgovarati?

(zatamnjenje)

29.

(PATRICIJA, DOKTOR, *predsoblje*. On opet ulazi i okreće se da mu ona svuče kaput. Ona to ne čini i sad je već očito da ga namjerno odbija. On ostaje odjeven blizu ulaznih vrata, govore s nogu)

DOKTOR: Vidite, držim obećanje da Vas neću zaboraviti. Rekoh sebi: navraćat ću u početku baš kao da je Edita ovdje, svaki tjedan. Uostalom, moram vidjeti kako se snalazite. Hoćemo li sjesti?

(ona stoji u predsoblju, nepomična)

DOKTOR (*ostaje na mjestu, u čudu*): E... Da... I? Kako ide? Snalazite li se s imovinskim stvarima? Naravno, tu ne bi trebalo biti problema, a ako ih ima, ja sam tu, to znate. Dakako, znam da nećete prodavati ovu kuću, sigurno ste vezani za nju i za Editinu sjenu, zar nisam u pravu? Ali, prodajete li onu u metropoli, ja sam tu ako mogu biti od pomoći. Budite oprezni s današnjim agentima za nekretnine...

PATRICIJA (*prekida ga*): Doktore, je li sada ovo moj dom?

DOKTOR: Molim? Jest, naravno.

PATRICIJA: Baš moj, sasvim?

DOKTOR: Samo Vaš.

PATRICIJA: Doktore, onda otiđite.

DOKTOR: Molim?

PATRICIJA: Izidite kroz ova vrata i ne vraćajte se više. U ovoj kući, koja je kako kažete moja, više niste poželjni. Ni sad ni više ikad.

DOKTOR: Ne razumijem...

PATRICIJA: Znam što ste učinili Viliju.

DOKTOR (*iznenađeno*): Viliju? (*dosjeti se*) Mislite – ono s namještenjem?

PATRICIJA: To. Znam sve, ali on ne zna, i to je Vaša sreća. U svakom slučaju, naš Vam dom više nije otvoren.

DOKTOR (*pribrao se, ima dostojanstven nastup*): Da, učinio sam to. Neću se izmotavati, okolišati, lagati. Učinio sam to za Editu, ali me ona nije nagovorila, niti smislila da to učinim.

PATRICIJA: Ali je znala?

DOKTOR (*dugo se skanjuje odgovoriti*): Da... Znala je. (*opet časak tišine*) Čak me i odgovarala, nemojte misliti...

PATRICIJA (*hladno*): Nema potrebe da je branite. Mrtva je.

DOKTOR (*iznenađen njenom hladnoćom*): Reći ću Vam još nešto: opet bih učinio isto. (*čeka njenu reakciju*) Učinio bih to opet, jer sam držao i još držim da je to bilo ispravno.

PATRICIJA: Ispravno – nauditi mom mužu?

DOKTOR: Zar ne vidite da je to za svih ispalo najbolje?

PATRICIJA (*kao da govori nekom trećem*): Bože dragi. Mučno mi je.

DOKTOR: Pogledajte sami! Edita je imala njegu do kraja života i nije se razočarala u Vas. Ostali ste glavni baštinik. Vaš je suprug mogao uspjeti samostalno, bez tutora. Postići će što je htio, živjet ćete u obilju, a ona je umrla bez gorčine. Sve se sklopilo kako je trebalo zato jer sam povukao ispravan potez. Ja sam znao sadržaj oporuke, zaboravili ste to...

PATRICIJA (*užasnuta*): Vi ste hulja...

DOKTOR: Nije li očito da sam bio u pravu? Učinio sam ono što je bilo razborito i za svih najbolje.

PATRICIJA (*slomila se*): Više ne mogu slušati. Ne mogu to slušati. To je previše strašno.

DOKTOR: Strašno vam je, to vjerujem. Tek sad vidite kako ste bili blizu da strašno sagriješite. A vidite, ja sam postupio kako sam postupio, poigrao sam se boga, i ispalo je kako je trebalo. Stariji sam od Vas, naučio me život da odrasli muškarac to katkad mora: istjerati stvari kako misli da su najbolje.

PATRICIJA: Ne mogu to više slušati.

DOKTOR: Dobro, uvažavam tvoj stav, Patricija. Uvažavam tvoju lojalnost mužu, naravno. Otići ću i pustiti te na miru.

PATRICIJA: Na miru? Tako to Vi zovete?

DOKTOR (*odlazeći*): Vrijeme će učiniti svoje, kad uvidiš kako nisam učinio ništa tako strašno, rado ću obnoviti prijateljstvo.

(*odlazi prema izlazu, Patricija ostaje sjediti u fotelji, tupog pogleda. Tada ustaje i pilji u terarij, prolazi rukama po staklu i plače*)

30.

(VLADIMIR, VILI, *izvan kuće*)

VLADIMIR (*pun entuzijazma*): Moja je ideja bila da eliminiram sve stereotipe kojima je bilo obavijeno to područje. Tek se sad vidi koliko je to bitna tematika i kako je riječ o revolucionarnom problemu za razumijevanje svemira. Htio sam tome pristupiti bez predrasuda, i mislim da sam uspio. Uostalom, ne mogu se potužiti, sve su recenzije odreda

to prepoznale i istakle. Sve do jedne su bile superlativi...

VILI: To je sjajno. Zaista sjajno.

VLADIMIR: Stvari su naprosto bile zrele, razumiješ. Nije to čak toliko moja zasluga, naprosto je vrijeme nadalo jedan način razmišljanja... ali, mora da te gnjavim? Stalno pričamo o mom radu.

VILI (*iskreno*): Ne, ne, nikako. To me doista zanima.

VLADIMIR: Ali, ne. Volio bih čuti što ti radiš, mislim, s kukcima i to. I što inače ima s vama.

Nakon pogreba se gotovo i ne viđamo, a i u gradu sam rijetko. Kako ste?

(*Vili klima glavom kao znak da su dobro, ali kolebljivo i neuvjerljivo*)

VLADIMIR: Projekt ide?

VILI (*ne razgovara mu se o tome*): Ide.

VLADIMIR: Je li istina što sam čuo – da se sasvim selite na otoke?

VILI (*odlučno, vrlo oštro*): Pusti to. Rano je o tome govoriti.

(*slijedi kratka tišina. Vladimir puši, Vili je nemiran, kao da ga nešto muči. Na koncu se odluči progovoriti*)

VILI: Vladimire, smijem li te nešto pitati?

VLADIMIR (*odsutno, kao da ne sluša*): Naravno.

VILI: Bi li mogao zamisliti Patriciju kako čini veliko zlo?

VLADIMIR (*iznenađen*): Patriciju? Veliko zlo? Kako to misliš?

VILI: Tako. Bi li mogao pomisliti da je tvoja sestra učinila nešto... neprihvatljivo i strašno, eto.

VLADIMIR (*gotovo uz smijeh*): Vili, molim te.

VILI: Pitam vrlo ozbiljno.

(*Vladimir najednom mijenja raspoloženje, počinje ga promatrati pozorno*)

VILI: Promijenila se u posljednje vrijeme. Kao da je druga, sasvim drukčija osoba.

VLADIMIR: I ljudi to kažu. Otjerala je Doktora iz kuće...

VILI: Osorna je, govori samo o imetku i novcu. Puna je ambicija. Kao da se nešto u njoj prelomilo.

VLADIMIR: Poslije Editine smrti? To je normalno. Znaš i sam, Edita je bila tako dominantna.

Patricija je uvijek bila tako...

VILI: Prije smrti, Vladimire. Prije smrti je postala drukčija. To me i kopka.

VLADIMIR (*sad već sasvim zaokupljen razgovorom*): Zašto pitaš bi li bila u stanju... to... učiniti nešto loše? Bojiš se nečeg?

VILI: Tako mi je teško o tome govoriti. Tako bih volio da sam u krivu.

VLADIMIR: Uopće te ne razumijem. Kad bi bar bio malo određeniji. Čega te strah? Da će

učiniti nešto nevaljalo? Sumnjaš da nešto namjerava?

VILI (*na rubu plača*): Ne, Vladimire, ne bojim se toga. (*stanka*) Nego nečeg mnogo goreg. (*opet stanka*) Bojim se da je nešto već učinila.

(*zatamnjenje*)

31.

(PATRICIJA, VILI, *kuhinja, isto kao u sceni 28.*)

PATRICIJA: Moramo se odlučiti. Postoji nekoliko mogućnosti. Po mom računu, s novcem od kuće i ušteđevinom mogli bi se skrasiti, a ti bi mogao urediti prostor za...

(*Vili ustaje i kani napustiti kuhinju. Njeno dozivanje zaustavlja ga na vratima*)

PATRICIJA: Vili, zaboga! Moramo razgovarati.

VILI (*prekida je, govori užasnuto*): Kako si mogla!?

PATRICIJA (*okreće se, zbunjeno*): Mogla što?

VILI: Znaš ti što. Trovačice!

PATRICIJA: Vili...

VILI: I sad očekuješ da ću uživati u plodovima tvog zlodjela? Već u njima i uživam, što je najgore. Živim pod ovim krovom koji si stekla zločinom, jer nemam kamo ići. Jedem za tvojim stolom, jer nemam gdje drugdje. Ali, htjela bi i više? Htjela bi da tim novcem otvorim projekt, da u njemu uživam i da njemu dugujem svoju sreću i uspjeh?

PATRICIJA: Vili, ne razumiješ o čemu govoriš.

VILI (*više rezignirano*): Još ne mogu doći k sebi...

PATRICIJA: Vili, mučiš me. Kakva su to sumnjičenja?

VILI (*opet žučljivo*): Zнала si za oporuku, je li tako? To je presudilo. Edita je bila hvalisava i lajava i pohvalila se da će ti sve ostaviti. A onda si pomislila – zašto malo ne požuriti stvari, zar ne? Zašto ne zadovoljiti Vilija i riješiti se utega i nevolje? Bolje je to nego pobjeći s mužem i riskirati da te razbaštini. Zato si stalno odbijala moje želje.

PATRICIJA: Vili, kako možeš i pomisliti...

VILI: Šuti, strašni stvore. Znaš to je u svemu tome najstrašnije? Znaš li što me najviše vrijeđa? Što si mislila da to radiš za mene. "Viliju ću omogućiti ovo, napokon će postići ono." Poslušaj se! Nudiš mi griz ljudskog mesa.

PATRICIJA: Nisam je ubila, Vili, nisam!

VILI: Vrijeđaš moju inteligenciju, Patricija. Zaista misliš da se ne sjećam one menzaške vreće šećera na stolu na dan kad je Editi pozlilo. Kao sad se sjećam kako miješaš pripravak

za vlastitu sestru i u tom trenutku znaš da miješaš ono što je za nju otrov. Dok si to radila čavrljala si sa mnom mirno kao da pleteš ili trijebiš grašak. A tek poslije! "U ovoj kući nikad nije bilo šećera, Nikad nije ušao ni gram." Krasno si slagala. Nikad nisam čuo da netko tako ljupko izgovara laž, i to u prisustvu mrtvog tijela koje je upravo ubio.

PATRICIJA: Ne smiješ me osuđivati! Kako me ti smiješ osuđivati? Ti koji si me stalno huškao protiv nje, govorio o njenoj zloći, koji si najviše patio ovdje. Da sam to napravila, i tebe bih oslobodila.

VILI: Znao sam. Znao sam da će prebaciti krivnju na mene. "Sve je bilo radi Vilija, ljudi". Vili je kriv. Hoćeš li tako reći i policiji?

PATRICIJA (*prijetee*): Tako mi Boga, neće biti policije.

VILI: Kako možeš biti sigurna?

PATRICIJA: Ovaj se razgovor nikad nije vodio. Nikad ti nisam rekla da sam to učinila. I nisam. Nemam pojma o čemu govoriš. Bogme, ako je netko sumnjiv, to si prije ti. Svi znaju koliko si je mrzio. Kako ti se sviđa ovakav razgovor?

VILI (*prestravljen*): Gubi mi se s očiju. Trovačice!

PATRICIJA (*shvaća dokle je došlo, obuzimaju je osjećaji prema Viliju i želi povući prijetnju*): Vili! Vidiš li, Bože, dokle smo došli? Zar smo stigli dotle da prijetimo jedan drugome? Vili, volim te.

(*on reagira prezirno*) Znaš da nisam mislila ozbiljno. Samo se branim, jer si strašan prema meni. Vili!

VILI (*odlazi*): Trovačice!

PATRICIJA (*za njim*): Vili! Nemoj! Vili!

32.

(DOKTOR, VLADIMIR, LIJEČNIK, *isti prostor kao 30., u pola razgovora su*)

DOKTOR: Doktore, eto, kažite njima ono što ste rekli meni.

LIJEČNIK: U redu, Doktore.

VLADIMIR: No – recite...

LIJEČNIK: Ukratko kazano: mislim da Vaša sestra nije mogla umrijeti tek tako, jer joj se bolest pogoršala. Još sam jednom pregledao svu dokumentaciju i nalaze onoga dana. I...

DOKTOR: Recite. Sad se nema smisla skanjivati.

LIJEČNIK: Nju je morala ubiti znatna količina čistog šećera. Ona je podigla razinu šećera u krvi. Insulin je uzrokovao potom nagli pad, i komu.

VLADIMIR: Nemoguće. Ona je bila tako oprezna.

LIJEČNIK: Ja držim da je tako. Ili nije bila oprezna, ili je to učinila namjerno i oduzela si život...

DOKTOR: Nemoguće.

LIJEČNIK: Ili je to učinio netko drugi, stavljajući joj pravi šećer umjesto sladila. Dakako, to je van pameti, to bi bilo umorstvo...

VLADIMIR (*uznemiren*): Bože dragi! Nadam se da da umišljam, da je sve to ludo.

DOKTOR: Vladimire, što je?

VLADIMIR (*za sebe*): Ne smijem o tome ni misliti. To je opsceno, čak i kao misao...

DOKTOR: Mislim da bi bilo korektno da s nama podijelite to što Vas kopka. Mi smo dosad razgovarali otvorenih karata.

VLADIMIR (*neodlučno*): Razgovarao sam jučer s Vilijem. Ugodno smo pričali, zanimao se za moj rad, ali je bio nekako potišten. Negdje na pola razgovora zapitao me, kao iz topa bi li mogao zamisliti Patriciju kako čini veliko zlo. Oklijevao je i nisam iz njega iscijedio daljnje pojašnjenje, a kad sam ga pitao kakvo to zlo Patricija kani učiniti, rekao je "još je gore. Bojim se da ga je već počinila."

LIJEČNIK: Patricija je pripravljala Editi hranu?

DOKTOR: Da. Uvijek.

LIJEČNIK: Ali gdje je motiv?

DOKTOR: Vi kao da se šalite. Pa sve joj je prepisala oporukom. Oporukom koju sam ja sastavio i koja u obitelji mislim čak i nije bila tajna.

VLADIMIR: Ja sam znao. Da li je ona, ne znam.

DOKTOR: Patricijin muž je pošto poto htio napustiti kuću. Ona bi u tom slučaju morala za njim, a Edita bi promijenila oporuku. Bila je iskreno razočarana.

VLADIMIR: Ne vjerujem da je Patricija bila to u stanju. Ne znate vi nju.

LIJEČNIK: Ja je zaista ne poznajem. Ali po onom što čujem, vi imate slučaj. Čak i policiji bi ovo bilo dovoljno.

VLADIMIR: Tko zna je li Patricija i znala da je nasljednik?

DOKTOR: Znala je, Vladimire, ne budite komični. Znae kakva je bila Edita. Bila je dobrotvor i humanist, ali i osoba koja se voljela pohvaliti svojim dobročinstvom. Nije bila bez zrno samoljublja. Vjerujete li stvarno da je sve ostavila sestri, a da joj to nije stoput natakla na nos?

LIJEČNIK: Ne bih volio biti u koži vas dvojice. Morat ćete očito na policiju.

DOKTOR: I tražiti da se oporuka poništi.

VLADIMIR (*naglo zainteresiran*): Poništi?

DOKTOR (*obraća se Liječniku*): Ne. Neće biti policije. (*još malo razmišlja*). Edita je mrzila skandale, a osobito obiteljske. Užasнула bi se da zna da se njena obitelj valja po novinskoj crnoj kronici.

LIJEČNIK: Što onda mislite učiniti?

DOKTOR: Ne možemo Patriciju kazniti kako bi to zakon nalagao, a da ne izblatimo i sjenu naše junakinje. Bojim se da smo što se toga tiče bespomoćni. Ono što možemo učiniti polovica je pravde.

VLADIMIR: A to je?

DOKTOR: Učiniti da ne uživa plodove svog zlodjela.

VLADIMIR: Nego tko?

DOKTOR: Ti, Vladimire, zaboga. Ti.

(*zatamnjenje*)

33.

(DOKTOR, PATRICIJA, *opet do ulaznih vrata kao i u 26. On se i ne trudi skidati kaput, odmah ulazi protiv njene volje*)

PATRICIJA: Mislim da sam Vam rekla da ovdje niste dobrodošli.

DOKTOR: Ne mislim da ste u prilici postavljati pravila igre.

PATRICIJA: Zašto ste uopće došli?

DOKTOR: Dobro ste se provukli.

PATRICIJA: Molim?

DOKTOR: Dobro ste se provukli. Bar zasad. Mogli ste proći mnogo gore.

PATRICIJA: Buncate.

DOKTOR: A ja sam vas još tješio. I pripisivao vaše neprilično ponašanje shvranošću bolom.

PATRICIJA (*u panici*): Odlazite odavde.

DOKTOR: A niste nužno morali imati toliko sreće kao dosad.

PATRICIJA: Odlazite!

DOKTOR: Mogao Vas je netko opaziti ili se odmah dosjetiti. Liječnik je mogao konstatirati uzrok na licu mjesta, a ne nakon što je danima lupao glavu. Mogli smo Vas, na koncu, čak i sad, kad je sve prošlo, prijaviti policiji.

PATRICIJA (*neuvjerljivo*): Kakve ludorije govorite.

DOKTOR: Ja ne bih bio tako blag, odmah ću Vam reći. Vladimir Vam je, bez obzira na sav bol i bijes, spasio kožu. Trovačici svoje sestre.

(ona se užasnuto trgne ili okreće prema njemu)

DOKTOR: Da, Patricija. Tako to zvuči iz tuđih usta. Trovačica. Ali nisam zato došao, da to čujete. *(pravi značajnu pauzu, hoće impresionirati)* Došao sam Vam reći da tražite drugog odvjetnika. Ako sam još uvijek bio vaš odvjetnik, dakako? Ne pitate zašto?

PATRICIJA: Zašto?

DOKTOR: Zato što ću pobiti oporuku, Patricija. U korist Vladimira, jer ti ne smiješ uživati u krvavoj plaći. *(odlazi prema vratima)* Još ćemo se vidati ovih dana, dijete, a Vi nađite drugog odvjetnika. *(odlazi sa scene, čuje se samo glas, intoniran prijeteće)* Ali dobro!

(zatamnjenje)

34.

(VILI, PATRICIJA, ista kuhinja, oboje zabavljeni svaki svojim poslom, ne gledaju se, jedva komuniciraju. Na stolu zavežljaj poput onog s kolačima iz 1. čina. Terarij stoji prazan, samo staklena kutija)

PATRICIJA: Nećeš jesti?

(Vili šuti, ignorira je)

PATRICIJA: Imaš kolače u papiru na stolu. One tvoje.

(i dalje je ignorira)

PATRICIJA: Znam da me bojkotiraš. Činiš to jer si pošten. Vrzmaju ti se po glavi te lude ideje, šasave optužbe, zato me ne možeš vidjeti očima. *(okreće se prema njemu)* Neka ti bude. Preziri me, dok ne shvatiš kako si nepravedan. Ali, poslovi se moraju obavljati. Mora se platiti račune, dotepliti plin, ručati. Svaki dan nosi svoje. U tome moraš biti uz mene *(zastaje)*. Kad već nisi otišao, srećom. Kad već nisi, kad još živimo skupa, onda moramo živjeti zajedno.

(on je nepomično sluša)

PATRICIJA: Dobro. Idemo iznova. Vježba iz bračne konverzacije. Dragi mužiću, kako je bilo na poslu? Kako je bilo u uredu? Jesi li najavio odlazak? Kad ćemo seliti?

VILI *(zlurado)*: Nema ništa od selidbe.

PATRICIJA: Ne razumijem.

VILI: Ugasio sam projekt. Idući mjesec se vraćam natrag u firmu.

PATRICIJA: Vili...

VILI: Dakako, s obzirom na to, nema ni selidbe u netaknutu prirodu. Što se ove kuće tiče, protiv prodaje nisam. Ništa me lijepo ne vezuje za nju. Napokon, nije ti baš zgodno živjeti na

mjestu zločina.

PATRICIJA: Opet počinješ...

VILI: Daj, ne preremaži se.

PATRICIJA (*ogorčeno*): Zašto sve to? Zar je moguće da mi se toliko svetiš?

VILI: Ne svetim se nikome. Samo ne želim ubirati plodove tvog... djelovanja: ni moralne, ni nikakve druge. A sad bih završio razgovor o tome.

PATRICIJA: Znači, zato je terarij... prazan?

VILI: Zato. Opet sam činovnik. Dovraga i gušteri – ne znam kome su trebali te blesave sanjarije.

PATRICIJA: Kako to govoriš? Pa to je...

VILI (*osorno*): Molim te!

PATRICIJA (*okreće se od njega poslu, progovara nakon duže tišine*): Vili?

(*on ne odgovara*)

PATRICIJA: Vili, a ako bi ipak razmislio...

(*on ustaje i demonstrativno napušta prostoriju, zatamnjenje*)

35.

(VLADIMIR, VILI, DOKTOR, *isti prostor izvan kuće*)

VLADIMIR (*obraća se Viliju*): Nemoj to shvatiti kao gramzivost. Nije stvar u novcima. Ali hoću ono što mi po pravdi pripada. Ti nisi Editina krv, a ona je ubojica, to i sam znaš.

DOKTOR: Liječnik će to s lakoćom potvrditi, a ti bi bio pozvan svjedočiti.

VLADIMIR: Imam na to pravo. Volio sam Editu, više nego itko od vas. Sirota seka... kako sam je mogao ostaviti u rukama te zvijeri?

DOKTOR: Bojim se da je najrazboritije da pristanete na naš plan.

VLADIMIR: A slala mi je signale, govorila između redaka. "Ti čim dođeš sve središ" kazivala bi. Kako nisam razumio! Bože, koliko mora da ju je mučila, kakve su to strašne godine morale biti, kakva je to neispričana priča.

DOKTOR: Tako ćemo izbjeći bruku, suđenje, novine. A pravda će biti zadovoljena.

VLADIMIR: Da. Ja hoću moje. Moralno mi pripada.

VILI: U redu – što bih trebao napraviti?

DOKTOR: Potpisati. Pristati kao suprug na kvalifikaciju o trajnoj ograničenoj uračunljivosti vaše žene.

VILI: Reći da je luda?

DOKTOR: Ne baš tako oštro. To je nit za koju će se povući i izbaviti od zatvora. Ako je kako Vi kažete – luda – ne može biti odgovorna za umorstvo. Ali ne može ni upravljati i uživati u imovini.

VLADIMIR: Kuća će biti moja. Na nju imam pravo, ne možete biti pod krovom koji je ona obeščastila. Onom imovinom koja joj ostaje upravljao bih kao skrbnik. Mislim da bi dvije prosječne plaće u državi bile razumna renta.

VILI: Morate odmah znati da ja ne želim ništa od tog novca.

VLADIMIR: Dokažite.

DOKTOR: Tako je, dokažite. Pokažite da niste suučesnik, suuživatelj. Riječ je samo o jednom papiru, jednostavnom parafu koji bi raspršio sumnje i Patriciju oslobodio utega na savjesti.

VLADIMIR: Liječnik će potvrditi, vještačiti.

DOKTOR: Štoviše, on drži da je ono što će pisati na tom papiru istina. Ponaša li se po Vama Patricija normalno?

(Vili kolebljivo sliježe ramenima)

DOKTOR: Pa, istjerala me pred koji dan iz kuće. Otrovala je svoju sestru. Postaje bulimična – trpa u sebe kolače od jutra do mraka, samo slatko i slatko...

VILI: Dosta je. Dosta razgovora. Pristajem. Ali mora pristati i ona. Zajedno ćemo je uvjeriti da je tako bolje, i to što prije.

DOKTOR: Neka bude tako.

VLADIMIR *(govori, kao da se opravdava, ostali ga jedva slušaju)*: Ne želim da me se krivo shvati. Nije stvar u imetku. Ja sam Editu volio. Imam na to svako pravo, jer sam je volio...

DOKTOR: Vladimire, pustite sad to.

VLADIMIR: Ali to je istina. Ne bih želio da me se krivo shvati...

(dok izgovara monolog, zatamnjenje)

36.

(PATRICIJA, DOKTOR, VLADIMIR, VILI, dnevna soba i predsoblje u kući iz 1. čina, Doktor i Vladimir zvone i ulaze na vrata, Patricija im je otvorila, Vili se drži distancirano iza nje. Patriciji se već razaznaju znakovi debljanja. Ona želi poljubiti Vladimira prema kojem je iskreno prijazna, on ustukne. Ugleda Doktora i reagira grimasom antipatije)

PATRICIJA: Vladimire, što ovo znači? Zašto dolaziš s ovim čovjekom?

DOKTOR: Mislim da znate zašto.

PATRICIJA: Vi ovdje nemate što raditi.

VLADIMIR: O tome bi se valjda i mene trebalo pitati.

DOKTOR: Nisi više u položaju da postavljaš uvjete.

VLADIMIR: Dosta svađanja u hodniku. Sjedimo.

(sjedaju. Ona je puna bijesa, Vili se još uvijek drži po strani. Nakon kraće tišine, progovara Vladimir)

VLADIMIR: Seko... Nisam siguran hoću li ti ikad moći oprostiti što si napravila...

PATRICIJA: Vladimire!

VLADIMIR: Poštedi me izmotavanja, Patricija. Učinila si to. Učinila si nešto tako gnusno da se toga ježim, i to kome? – Našoj sestrici!

PATRICIJA *(plačno)*: Ne osuđuj me... Ne ti...

VLADIMIR: Ne želim te osuđivati. Potiskujem to u sebi. Vjerujem da si bolesna, da ti je bilo teško i da si pukla. Eto, nisam ti pomagao koliko sam trebao, znam da su te slomile okolnosti, da je breme bilo preteško i da si se našla u škripcu iz kojeg nisi našla izlaz. U to vjerujem i želim da to tako postavimo. Zato smo ovdje.

PATRICIJA: Hoćeš reći da sam luda.

DOKTOR: Patricija, ovdje je papir na kojem je novi ugovor o preraspodjeli nasljedstva. I papir po kojem će Vladimir skrbiti nad tvojim dijelom. To je naša ponuda. I tvoj jedini izlaz.

PATRICIJA *(sarkastično)*: O, o tome je znači riječ! O novcu! *(smirenije)* Nikad.

VLADIMIR *(udvorno)*: Patricija, ti me poznaješ i znaš moju potpunu ravnodušnost prema materijalnim vrijednostima. Ovdje smo da se svi skupa iskupimo, da nađemo način da poživimo svaki sa svojom savješću.

PATRICIJA: A posebice ja s mojom savješću. To želiš reći?

VLADIMIR: A posebice ti, sekice. Strašno je to s čim živiš. Suoči se, izbaci to.

PATRICIJA: Dirnula me tvoja briga za moju duhovnu ravnotežu. A osobito za obiteljska dobra i ovu kuću. Strašno je s čim živim? Strašno je za mene prošlo!

VLADIMIR: Patricija...

PATRICIJA *(ledeno)*: Gramzivče. Nećeš dobiti moje. Nikad.

DOKTOR: Onda nam ne preostaje nego obratiti se vlastima. Istina se mora doznati.

PATRICIJA *(plane)*: Nikad nećete dokazati!

VLADIMIR: Hoćemo. Imamo svjedoka.

PATRICIJA: Koga?

VILI *(stupa naprijed)*: Mene.

(nastaje trenutak tišine, Patricija je zapanjena)

PATRICIJA: Vili!

VILI: Poslušaj ih, Patricija. Potpiši.

PATRICIJA: Vili, kako možeš...

DOKTOR: Vili nije mogao više s tim živjeti i odlučio je surađivati, Patricija. Predlažemo ti da učiniš isto. Pitaj ga, pitaj ga koliko mu je sada lakše.

VLADIMIR: Osjetit ćeš isto olakšanje, duša će ti biti na mjestu.

DOKTOR: Ako ne, morat ćemo se obratiti vlastima. Imamo svjedoka (*glavom klima na Viliju*), imamo liječnički iskaz i motiv. Ne možeš se provući, ne više.

PATRICIJA (*obraća se Viliju*): Kako si me mogao izdati?

VLADIMIR (*Doktoru*): Nemojte joj prijetiti. Nema potrebe. Patricija zna da je tako najbolje, za nju i za svih. Ona to zna...

PATRICIJA (*više, izvan sebe*): Kako si mogao spletkariti s njima!? Kako si me izdao! (*okreće se Doktoru i Vladimiru*) Nikad neću potpisati. Nikad.

(*dok više, zatamnjenje*)

37.

(PATRICIJA, VILI, VLADIMIR, DOKTOR, isti prostor, likovi su na posve istim mjestima kao na svršetku prethodnog prizora i u istom položaju. Samo je Patricija drukčije odjevena, u tamno, i po tome se može razumjeti da je prošlo stanovito vrijeme. Odjevena je dostojanstveno, izgleda kao kraljica koju su detronizirali i ovo je posljednje mjesto u drami na kojem treba izgledati lijepo. Na sredini scene je stol s papirom i pisalom. Patricija, ogrnuta i teškog koraka, pristupa stolu, a Vili je podržava. Potpisuje bez riječi. Doktor i Vladimir bez vidljivih reakcija. Svi šute, zatamnjenje)

3. ČIN

38.

(VLADIMIR, VILI, u stanu gdje sada žive Vili i Patricija. Riječ je o banalnom stanu siromašnog unutrašnjeg uređenja o kojem očito nitko ne vodi brigu. Vili je u sobi, Vladimir ulazi na vrata i jedan po jedan unosi i na pod slaže lončanice sa cvijećem)

VILI: Vladimire?

VLADIMIR (*pušta lončanicu iz ruku, pridiže se i tare zemlju s dlanova*): Ja sam. Smije li se? Došao sam vidjeti što mi je sa sestrom.

VILI (*glavom pokazuje prema susjednoj sobi*): Tamo je. Nisam siguran je li pametno...

VLADIMIR: Znam. Pretpostavljam da me ne želi vidjeti. Naprosto bih htio znati kako je. Čekao sam tren kad sam znao da si kod kuće.

VILI: Ne bi te htjela vidjeti, to je sigurno. Ne želi vidjeti nikoga, a pogotovo... jasno ti je. Vladimire, iskreno rečeno – ona nije dobro. Ne izlazi iz sobe, ništa ne radi, čak ni najosnovnije kućne poslove.

VLADIMIR: Uopće ne izlazi?

VILI (*niječno klima glavom*): Predlagao sam joj da se zaposli, sad bi nam to dobro došlo, prelazi preko toga šutke. Po sav dan je tamo, u sobi, i jede, stalno jede.

VLADIMIR: Slatko?

(*Vili potvrđuje grimasom*)

VLADIMIR: Nije bilo mudro što si likvidirao projekt.

VILI: Znaš zašto sam to učinio. Dobro znaš. Nadam se da će se u mojoj staroj tvrtci napokon odlučiti i primiti me natrag. Sad ovisim o tome. (*Mijenja ton, hini vedrinu*) Pustimo to. Kako si ti?

VLADIMIR (*hini ravnodušnu zabrinutost*): A, gužva, znaš kako je. Nadao sam se studijskoj godini u Francuskoj, ali nisu uspjeli zatvoriti financijski plan. Barem je u Mađarskoj sve prošlo odlično, ne mogu se potužiti. A onda i oko Editine kuće, znaš, puno tu ima posla. Uostalom, što ću tebi o tome pričati.

VILI: Da, stara je to kuća.

VLADIMIR: Stara, da. I nije se baš dobro ni održavala, znaš. Patricija ju je dosta bila zapustila.

(*Vili svraća pogled, kao da je suglasan s prigovorom*)

VILI (*nakon stanke, pokazuje na lončanice*): A, vidim – donio si biljke.

VLADIMIR: Da, Patricijine biljke iz kuće. Baš sam tamo nešto čistio, rješavao se starih stvari, nepotrebne krame. I govorim – odnijet ću Patriciji njene lončanice, jako ih je voljela, silno je pazila na njih.

VILI (*rukom pokazuje prostor uokolo*): Šteta što ovdje baš i nemamo gdje s njima.

VLADIMIR: Da, vidim.

VILI: A kad već govorimo o tome, nisam siguran da bi Patriciji sad više išta značile.

VLADIMIR (*značajno*): Znači, tako je slabo?

VILI: Posljednjih mjeseci ona nije bila ona, Vladimire, to treba tako gledati. Nije bila ona Patricija koju smo poznavali, nego neka koja ju je izjela iznutra, zauzela njezino tijelo. Ako ne bih tako gledao, poludio bih. Ne bih mogao ostati ovdje.

VLADIMIR: Da, tako to trebaš gledati. (*konstatira, ne pita*) Znači, tako je slabo...

VILI: I gore, Vladimire. I gore.

VLADIMIR (*odlazi. S vrata se okreće*): Još nešto. Ona velika staklena posuda, u kuhinji... terarij. Pretpostavljam da ti više neće trebati?

VILI: Ne, neće mi trebati.

(*zatamnjenje*)

39.

(VILI, PATRICIJA, isti prostor, u njemu neuredno porazbacane lončanice kako ih je Vladimir ostavio. Ona je odjevena zapušteno i bitno deblja nego prije. Ona govori, on gleda TV i ne odgovara, ne gledaju se)

PATRICIJA: Problem je u tome što ti nisi želio da ti bude bolje. Nisi iskreno želio. Samo si govorio o tome: putovanja u Opatiju, prirodnjačka karijera, život u otočkoj idili, samostalnost, ako nešto želiš treba zgrabiti i drugi savjeti psihologa iz ženskih tjednika. Ništa ti stvarno nisi želio. Ne za nas.

(ustaje, približava mu se, nadvija se nad njega koji sjedi i ne obazire se na nju)

PATRICIJA (*glasnije, prijekorno*): Ništa nisi želio, jer nisi ni mogao. Jer si neambiciozan, lijen i malo sposoban. To je prava istina. Edita je imala pravo, bar u tome. Ti si tek mali pravničić kome nije za povjeriti ni nacrtanu ovcu.

(*on ustaje ljutit, gasi televiziju*)

PATRICIJA: A sve si mogao postići. I to jer sam ti ja...

VILI: Patricija, ja sutra ujutru odlazim.

PATRICIJA: Molim?

VILI: Napuštam te.

PATRICIJA: Ne smiješ.

VILI: O, da, smijem. I hoću. Ne mogu više ovako.

(ona je skamenjena, očito pokazuje strah)

VILI: Ne mogu živjeti s tobom i misliti cijeli dan na ono što si učinila. Ne mogu te gledati kako se pretvaraš u slonicu. I lošu osobu, što je najvažnije. Nemamo djece – prije smo toliko zbog toga tugovali, sad nam je bar zbog toga lakše. Još nije kasno da svak počne svoj neovisni život.

(iznenađeno ga gleda)

VILI: Naravno, ne mogu se za tebe brinuti, to ti je jasno. Sad sam bez posla kao i ti, a djece nemamo. Morat ćeš se snaći sama.

(on vidi njenu zapanjenost)

VILI: Predlagao sam ti već da nađeš posao, sjećaš se? Ono koliko ti ja mogu pomoći jest da nazovem Doktora.

PATRICIJA: Doktora?

VILI: Da, njega. Prestani se prema njemu tako odnositi, kao da si nevinašce. Nije ti on ništa skrivio. Nazvat ću ga, ako hoćeš, a ti prihvati njegovu pomoć. I zahvali mu.

PATRICIJA: Da mu zahvalim?

VILI: Naravno. On je, Bogu hvala, uviđavan čovjek, razumio je da si se našla u škripcu i da ti... nisi bila ti. Zato vjerujem da će ti pomoći. A ja – oprosti mi – ne mogu. Ne mogu živjeti od lijepih uspomena.

PATRICIJA: Lijepih uspomena? Što – na bolja vremena, dobre stare dane?

VILI *(oblači kabanicu i namotava šal dok se scena zatamnjuje)*: Da, baš tako, Patricija. Na bolja vremena, dobre stare dane.

(zatamnjenje)

40.

(PATRICIJA, DOKTOR, LIJEČNIK, isti prostor kao u prethodnoj sceni – stan Patricije i Vilija. Vilija više nema, Patricija leži na kauču s licem prema naslonu. Glavu je prekrila rukama, nepomična je iako ih čuje. Oni razgovaraju međusobno)

LIJEČNIK: Što – zamolila Vas je za pomoć?

DOKTOR: Ne, ne ona. Vili je molio, preko Vladimira.

LIJEČNIK: I treba joj posao?

DOKTOR: Da. Medicinska je sestra. Specijalist za njegu nepokretnih, iskusna s dijabetesom. Je li tako, Patricija (*govori glasno, kao da razgovara s nagluhim*) – treba ti posao?

(*ona ne odgovara*)

LIJEČNIK: Ne vidim zašto. Mislim, nakon onog što je učinila – zar smo joj Vi i ja dužni pomoći?

DOKTOR (*govori tiše, kao da ona ne čuje, premda je to nemoguće jer je nekoliko koraka od njih*): Shvatite me. Dugo sam vezan uz tu obitelj. Znam da Vladimira kopka što je će biti s njom, a još se zakopao u renoviranje te kuće.

LIJEČNIK: Ipak...

DOKTOR: Mislim da bi Edita to htjela, unatoč svemu. To je poruka cijelog njenog života.

LIJEČNIK (*pokazuje na Patriciju*): A njen suprug?

DOKTOR: Vili? Nisu više zajedno. Nezaposlen je, nije joj u stanju plaćati uzdržavanje. I njemu radimo veliku uslugu. A – među nama rečeno – njegova nam je susretljivost onda trebala. Ne smijem to zaboraviti.

LIJEČNIK: Kažete da je dobra u tome?

DOKTOR: Stavite je na taj odjel. Bit će dobra.

LIJEČNIK: Ipak, puno tražite. Kako joj s njenom prošlošću mogu vjerovati?

DOKTOR: Ona je obučena sestra. Zaista je dobra.

LIJEČNIK: Kako joj mogu vjerovati?

DOKTOR: Možete. Je li tako, Patricija?

(*ona šuti nepomična*)

DOKTOR (*njoj*): Ono, ono što se dogodilo, to je bila kriza, je li tako? Tako smo rekli da ćemo gledati – nisi znala izići iz škripca. (*njemu*) Vjerujte meni. Možete.

LIJEČNIK (*nakon kraće šutnje*): Doktore?

DOKTOR: Recite, doktore.

LIJEČNIK: Neka bude.

(*Patricija jedva zamjetno podiže glavu, ali ne govori ništa*)

DOKTOR: Hvala, doktore.

LIJEČNIK: Vama na dušu, Doktore.

41.

(LIJEČNIK, PATRICIJA, bolnička soba, liječnik je iza paravana i ne vidi ga se, samo se čuje kako kuca po pisućem stroju, ona je na vratima, odjevena kao civil, vrlo strogo poput

međuratne učiteljice, s nekakvom torbom, zbunjena)

LIJEČNIK: To ste vi?

PATRICIJA: Ja.

LIJEČNIK (*prestaje kucati*): Još uvijek nisam siguran je li ovo dobra ideja.

PATRICIJA: Ja sam se promijenila. Ja sam drukčija.

LIJEČNIK: Ne sumnjam u Vaše znanje. Vidio sam kako ste... brinuli o...

PATRICIJA (*govori drveno, mehanički*): Promijenila sam se. To je bila kriza. Popustila sam, tako to treba gledati... Moja sirota sestra: nisam uviđala njezinu dobrotu, njenu beskrajnu ljubav za sve nas. Nisam je zasluživala, svu tu dobrotu, ni njenu ni svih vas. Danas sve to vidim, promijenila sam se.

LIJEČNIK (*izlazi iza paravana, s naočalima u ruci, zbunjen*): Doista jeste. Gotovo vas ne bih prepoznao.

PATRICIJA: Hvala.

LIJEČNIK (*pun neugode*): Kada biste počeli?

PATRICIJA: Odmah.

42.

(PATRICIJA, VILI, *prostor njihovog stana iz scene 39., režijski naznačiti da je prošlo dosta vremena. On ulazi, ona debela laži izvaljena u gotovo istom položaju, ali strogo odjevena kao u sceni 41.*)

VILI: Nećeš me pozdraviti?

PATRICIJA (*bezvoljno*): Zdravo.

VILI: Nismo se dugo vidjeli. Kako se snalaziš?

PATRICIJA: Dobro.

VILI (*ogleda se*): Morala bi se malo srediti. Nered, usahle biljke...

PATRICIJA: Nemam baš mnogo vremena. Čitav sam dan u bolnici.

VILI: Ide li posao?

PATRICIJA (*odgovara mehanički*): Da. Liječnik je vrlo ljubezan.

VILI: Zašto si tako... kruta? Pokušajmo razgovarati. Potrebno je to.

PATRICIJA: Da, potrebno je.

VILI: Ono sve što se dogodilo...

PATRICIJA (*kao bujica, kao da ju je netko upalio*): Razmišljala sam mnogo o tome. Toliko sam razmišljala.

VILI: Patricija...

PATRICIJA: Mnogo sam razmišljala. To je bila kriza. Popustila sam, tako to treba gledati. Moja sirota sestra: nisam uviđala njezinu dobrotu, njenu beskrajnu ljubav za sve nas. I za mene i tebe. Oboje to nismo vidjeli. Nisam je zasluživala, svu tu dobrotu, ni njenu ni svih vas.

VILI: Patricija...

PATRICIJA (*i dalje mehanički, kao da ga ne čuje*): Da, i ti, i tebi sam učinila zlo, izložila te strahoti, umalo učinila sukrivcem. Sve to nisam smjela učiniti. A pogotovo ne ono što sam učinila mojoj sestri. Takoreći svetici. Danas sve to vidim, promijenila sam se.

VILI: Patricija, Isuse...

PATRICIJA: Ali ja sam sad drukčija. Sve sam uvidjela...

VILI (*okreće se, odlazi*): Bože dragi... Bože dragi...

43.

(LIJEČNIK, PATRICIJA, NEPOZNATA PACIJENTICA, u bolničkoj ambulanti. Pacijentica leži na krevetu koji je na istom mjestu na pozornici gdje je bio i Editin krevet. U istom je položaju: gola od pasa naniže, leži na boku okrenuta leđima publici. Ne vidimo joj lice. Tijelo navlas isto kao Editino – treba je glumiti ista glumica. Patricija stoji bez riječi i gleda prepoznatljiv prizor, odjevena je kao sestra. Liječnik dok govori piše i gleda u stroj, povremeno popravi naočale): Pacijentica je tu, kako vidite. Dijabetičar, amputirana joj je potkoljenica. Nažalost, imamo problem rana od ležanja. Znaate što treba učiniti, obradite je. (*Patricija klekne, čini sve kao i Editi*)

LIJEČNIK: Govorite mi što radite.

(*Patricija je iznenađena što to opet čuje, okreće se prema liječniku, ali ne govori ništa*)

LIJEČNIK: Patricija, govorite mi što radite. Znaate i sami da Vam ne mogu vjerovati, trebam li Vas na to podsjećati?

PATRICIJA: Upravo sam očistila noge i...

LIJEČNIK: Guzicu. Gledat ćete je pedeset puta dnevno, nemate se što ustručavati. Dalje.

PATRICIJA (*radi i opisuje svaki postupak*): Čistim razrijeđenim alkoholom... rane od sjedenja dezinficiram rivanolom... (*dok to radi, nepoznata se bolno trzne*).

LIJEČNIK: Kakve su rane?

PATRICIJA: Zarastaju.

LIJEČNIK: (*posprdnno se nasmiješi, nastavlja pisati na stroju*): Dalje.

PATRICIJA (*opet govori uz svaki postupak*): Na rane stavljam komprese, na svaku od tri... Prva... druga... treća... Uokolo razmazujem talk... Previjam te pojasom za inkontinenciju. (*prestaje govoriti. Dalje šuti i radi*)

LIJEČNIK (*trgne se nakon nekoliko sekundi tišine, ljutit*): Neće to ići ovako. Nikako. Dobro znate da Vam nije za vjerovati. Govorite mi što radite!

(*Patricija radi, užurbanijim i grozničavijim pokretima, zatamnjenje, zavjesa*)

Jurica Pavičić

Rođen 1965. u Splitu. Diplomirao povijest i svjetsku književnost na Sveučilištu u Zagrebu. Od 1990. trajno živi u Splitu i radi kao filmski kritičar i kolumnist različitih novina (Slobodna Dalmacija, Vijenac, Zarez, Nedjeljna Dalmacija, Jutarnji list...). Godine 1992. nagrađen nacionalnom nagradom za filmsku kritiku Vladimir Vuković. Od 1994. piše u različitim novinama tjednu kolumnu Vijesti iz Liliputa u kojoj secira društvo, politiku i kulturu ratne i poslijeratne Hrvatske. Za tekstove iz te serije 1996. dobiva nagradu nacionalnog novinarskog društva Marija Jurić Zagorka, 2002. nagradu za doprinos novinarstvu Veselko Tenžera, 2007. nagradu Miljenko Smoje Slobodna Dalmacije, a 2014. nagradu Novinar godine u anketi Hrvatskog novinarskog društva.

Kratke priče i eseji prevedeni su mu na engleski, njemački, ruski, talijanski i bugarski. Roman *Ovce od gipsa* preveden je na njemački u izdanju Nummer 8 iz Wetzlara. Švicarski časopis Facts proglasio je to izdanje trećom najboljom knjigom godine na njemačkom govornom području u kategoriji krimića i trilera. Po istom je romanu načinjen i film u režiji Vinka Brešana *Svjedoci* koji je uvršten u konkurenciju filmskog festivala u Berlinu, gdje je nagrađen i ekumenskom nagradom. Za scenarij tog filma 2003. nagrađen je Velikom zlatnom arenom za scenarij festivala u Puli. Godine 2000. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu praižvedena mu je drama *Trovačica* koja je prethodne godine osvojila nacionalnu nagradu za dramu Držić.

Objavio: *Ovce od gipsa* (roman, 1998); *Nedjeljni prijatelj* (roman, 2000); *Hrvatski fantastičari – jedna književna generacija* (2000); *Vijesti iz Liliputa* (eseji i kolumne, 2001); *Nachtbus nach Triest* (2001); *Minuta 88* (roman, 2002); *Split by Night* (eseji i kolumne, 2003); *Kuća njene majke* (roman, 2005); *Crvenkapica* (roman, 2006); *Patrola na cesti* (priče, 2008); *Postjugoslavenski film – stil i ideologija* (2011); *Nove vijesti iz Liliputa* (eseji i kolumne, 2011); *Patruglia sulla strada* (2012); *Brod u dvorištu* (priče, 2013).

Biblioteka Online

knjiga 42

Jurica Pavičić

TROVAČICA

© 2008 Jurica Pavičić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2008, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© Domagoj Lozina

ISBN 978-953-6924-76-9 (HTML)

ISBN 978-953-345-267-8 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-268-5 (PDF)

ISBN 978-953-345-269-2 (MOBI)

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu

Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.